

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อต่อไปนี้

- 2.1 พื้นฐานด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์
- 2.2 การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย
- 2.3 หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา
- 2.4 การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
- 2.5 การจัดการชั้นเรียน
- 2.6 การจัดการชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษ
- 2.7 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางภาษา
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 พื้นฐานด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์

ออร์พิน พจนานนท์ (2537) เสนอว่าองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้แทบทุกด้านของมนุษย์ จะเกี่ยวข้องกับอายุ ความสามารถ ความต้องการและการมีประสบการณ์ที่เคยเรียนรู้มาก่อนแล้ว นอกจากนี้ สิ่งที่มีผลมากอีกอย่างหนึ่งก็คือ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในห้องเรียน ซึ่งก็คือการจัดการสอนนั่นเอง ผู้ที่มีบทบาทที่ทำให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุดก็คือ ผู้สอน กล่าวกันว่า ครูที่สามารถเลือกวิธีสอนและจัดการเรียนการสอน ตลอดจนสามารถจัดการชั้นเรียนได้จะส่งผลให้นักเรียนมีการเรียนรู้ที่ดี ในด้านการสอนภาษานั้นสิ่งหนึ่งที่ครูควรตระหนักมากก็คือ การเรียนรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษา

กระบวนการเรียนรู้ภาษานั้น จะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์ที่ได้ฟังเสียงที่มีความหมายก่อน จึงเกิดการเลียนแบบ และใช้เรื่องนั้นในสถานการณ์เช่นนั้น ทฤษฎีการเรียนรู้ที่น่าสนใจที่ชื่อ The Cognitive Code Theory กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นเรื่องของความสามารถทางสมองที่มีมาแต่กำเนิด เมื่อนำทฤษฎีนี้และทฤษฎีภาษาศาสตร์ของกลุ่มไวยากรณ์ป์วิวรรตมารวมกันจะได้แนวคิดที่ว่า มนุษย์มีความสามารถที่จะเข้าใจภาษา และความสามารถในการแสดง

ออกทางภาษา แต่ความสามารถที่จะเข้าใจนั้นมาก่อนความสามารถในการแสดงออกทางภาษา
 ฉะนั้นก่อนที่จะให้ผู้เรียนแสดงออก ครูต้องจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนเกิดความสามารถที่จะเข้าใจ
 ภาษาให้แก่เรียนก่อน ส่วนทฤษฎี The Association or Operant Conditioning Theory
 ซึ่งเน้นพฤติกรรม เชื่อว่า ในการเรียนรู้ภาษา ครูเป็นผู้กำหนดสิ่งเร้า นักเรียนเป็นผู้ตอบสนอง
 ตามด้วยการเสริมแรงของครูโดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ก็จะทำให้นักเรียนใช้ภาษาจนเป็นนิสัยได้
 จากทฤษฎีการเรียนรู้ดังกล่าว พอสรุปได้ดังนี้ (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2535 : อ้างถึงใน อรพิน
 พจนานนท์, 2537)

1) ภาษาคือ ภาษาพูดไม่ใช่ภาษาเขียน การเรียนภาษาแม่เริ่มที่เรียนภาษาพูดก่อนภาษา
 เขียน ลำดับขั้นของการเรียนภาษาจึงเน้นความสำคัญของการออกเสียงถูกต้อง ผู้เรียนต้องฝึกฟัง
 ภาษาพูดจนเข้าใจแล้วพูดตามซ้ำ ๆ ในระดับความเร็วปกติ และให้ความสนใจการฝึกตามลำดับ
 ขั้นตอน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียนตามลำดับ

2) ภาษาเป็นเรื่องของนิสัย เป็นแนวคิดที่อาศัยหลักการเรียนรู้ที่เชื่อว่านิสัยเกิดจากการ
 ให้แรงเสริม การสอนภาษามุ่งให้ผู้เรียนเรียนโครงสร้างของภาษาโดยฟังและฝึกพูดตามซ้ำ ๆ
 จนสามารถพูดโต้ตอบได้โดยอัตโนมัติ

3) การสอนภาษา ไม่ใช่การสอนเกี่ยวกับภาษา แต่เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกภาษา
 จนสามารถใช้ภาษาได้ ไวยากรณ์เป็นสิ่งที่ช่วยนำไปสู่เป้าหมายในการสื่อสาร

4) การสอนภาษาต้องสอนภาษาที่เจ้าของภาษาพูด มิใช่สอนสิ่งที่เจ้าของภาษาควรจะพูด
 ส่วนที่ใช้ในบทสนทนาอาจไม่เหมือนกับหลักไวยากรณ์ แต่สามารถเข้าใจได้ก็ถือว่าเป็นภาษา
 ที่ถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษา

5) ภาษาแต่ละภาษามีโครงสร้างที่แตกต่างกันออกไป ความแตกต่างระหว่างภาษาแม่กับ
 ภาษาที่จะเรียนจะเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียน จึงควรมีการฝึกเป็นพิเศษ

ฉะนั้น จึงนับเป็นเรื่องสำคัญที่ครูผู้สอนจะต้องมีพื้นฐานความรู้ด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ภาษา
 ของมนุษย์ในประเด็นข้างต้น เพราะจะทำให้เลือกวิธีสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน ส่งผลให้การเรียน
 การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย

สำหรับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยนั้น สมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ได้
 กล่าวไว้ว่า มีการเรียนการสอนภาษาอังกฤษอย่างเป็นทางการมาตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระ
 จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ซึ่งในระยะแรกนั้นมีความมุ่งหมายเพื่อเตรียมผู้เรียนไป
 ศึกษาต่อในต่างประเทศ ครั้นต่อมามีความจำเป็นต้องติดต่อกับชาวต่างประเทศมากขึ้น อีกทั้ง

วิทยาการทั้งหลายต้องอาศัยภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง การที่จะเรียนรู้วิชาการให้ลึกซึ่งจะต้องอาศัยภาษาอังกฤษเป็นหลัก จึงได้มีการกำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับเรียนในหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการมาโดยตลอด ตั้งแต่หลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2438 จนถึงหลักสูตรฉบับ พ.ศ.2503 และได้มีการเปลี่ยนแปลงให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือก ตั้งแต่หลักสูตรฉบับ พ.ศ.2518 จนถึงหลักสูตรปัจจุบันฉบับ พ.ศ.2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และหลักสูตรฉบับ พ.ศ. 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ทิววรรณ แฝงดำนกลาง (2537) ได้สรุปความมุ่งหมายในการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยไว้เป็นข้อ ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) มุ่งให้เข้าใจถึงความสำคัญของภาษาอังกฤษ ว่าเป็นสื่อสำคัญในการติดต่อกับต่างประเทศ
- 2) เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารได้ทั้ง 4 ทักษะ คือทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษ เป็นกุญแจสำคัญในการค้นคว้าหาความรู้และ เป็นพื้นฐานในการเรียนชั้นสูงต่อไป

จากความมุ่งหมายดังกล่าว ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดหลักสูตรจึงได้เน้นการพัฒนาทักษะทั้งสี่ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ควบคู่ไปกับองค์ประกอบ 3 ประการ ได้แก่ ระบบเสียง คำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ ดังนั้นโอกาสในการฝึกการใช้ภาษา ในทักษะต่าง ๆ จึงค่อนข้างน้อย ประกอบกับโอกาสที่จะใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียนของนักเรียนไทยแทบจะไม่มีเลย จึงทำให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ทั้งนี้ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ได้สรุปสาเหตุไว้หลายประการ ได้แก่

- 1) ผู้เรียนไม่เห็นความจำเป็นหรือประโยชน์ของภาษาอังกฤษโดยเฉพาะเด็กในชนบทซึ่งมีสิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย มีความจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษน้อยมาก จึงขาดแรงจูงใจในการเรียน
- 2) ครู ไม่มีความพร้อม ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ โดยครูคนหนึ่ง ๆ มีชั่วโมงสอนมาก และมีความรับผิดชอบในหน้าที่ครูมาก จึงทำให้จัดการเรียนการสอนด้อยคุณภาพ
- 3) ไม่มีความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์และสื่อการสอน ทำให้การเรียนการสอนไม่มีชีวิตชีวา ส่วนใหญ่เรียนรู้จากหนังสือตำราเท่านั้น จึงทำให้นักเรียนไม่สนใจ

เนื่องจากการไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังกล่าว จึงได้มีการปรับปรุงหลักสูตร จนล่าสุดหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 ได้เสนอแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารขึ้น เนื่องจากเป็นแนวการสอนที่มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารได้จริง เมื่ออยู่ในสถานการณ์จริงนอกห้องเรียน อันเป็นวัตถุประสงค์สำคัญในการเรียนภาษาอังกฤษ

2.3 หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา

ด้วยเหตุที่มีการปรับปรุงหลักสูตรฉบับ พ.ศ.2521 เมื่อพุทธศักราช 2533 กรมวิชาการ (2533) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา โดยแยกเป็น ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จุดประสงค์ของวิชาภาษาอังกฤษ สรุปได้ว่า มุ่งให้ผู้เรียนสำรวจและพัฒนาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนในด้านภาษาอังกฤษ เพื่อให้มีความรู้ และทักษะเบื้องต้นใน ด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สำหรับใช้ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาภาษาในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งให้รู้วัฒนธรรมที่สอดแทรกอยู่ในภาษา เพื่อให้เห็นคุณค่าของภาษาอังกฤษและมีนิสัยรักการอ่าน

ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 นั้น กำหนดจุดประสงค์วิชาภาษาอังกฤษ ไว้คล้ายคลึงกัน คือ เพื่อพัฒนาความสามารถ ความถนัด ในภาษาต่างประเทศตามความสนใจ ของผู้เรียน เพื่อให้มีทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สำหรับใช้เป็นเครื่องมือ ในการแสวงหาความรู้และเป็นพื้นฐานในการศึกษาภาษาในระดับสูงขึ้น หรือการประกอบอาชีพ และเพื่อให้เห็นคุณค่าของภาษา ตลอดจนมีนิสัยรักการอ่าน เช่นเดียวกับระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

สำหรับโครงสร้างของหลักสูตรนั้น ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย กำหนดให้ ภาษาอังกฤษเป็นรายวิชาเลือกเสรี มิได้กำหนดรายวิชาตามระดับชั้นเรียน แต่ระบุว่าให้เรียน ในปีที่ 1 ปีที่ 2 และปีที่ 3 โดยระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกำหนดว่า รายวิชาที่กำหนดในปีที่ 1 สำหรับผู้เรียนที่เริ่มเรียนหรือมีพื้นฐานไม่เพียงพอ รายวิชาที่กำหนดในปีที่ 2 สำหรับผู้เรียน รายวิชาในปีที่ 1 มาแล้วหรือมีความรู้เทียบเท่า และรายวิชาที่กำหนดในปีที่ 3 สำหรับผู้เรียน ที่เรียนรายวิชาในปีที่ 2 มาแล้ว ส่วนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กำหนดไว้ 2 โครงสร้าง โครงสร้างที่ 1 สำหรับผู้มีความรู้พื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วน โครงสร้างที่ 2 กำหนดไว้สำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ซึ่งกล่าวโดยรวมแล้ว จะเห็นได้ว่า หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับมัศึกษานั้น มุ่งให้ ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสาร อันสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ของสังคม ที่มีการติดต่อสื่อสารกันระหว่างชาติต่าง ๆ มากขึ้น และจำเป็นต้องใช้ภาษากลาง ในการติดต่อ ดังนั้นหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงมีบทบาทมากในการเรียน การสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยระดับมัธยมศึกษา

2.4 การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

เป็นแนวการเรียนการสอนที่กำลัง

ได้รับความนิยมนในประเทศไทยในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นการสอนที่มีสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้ใช้เนื้อหาจากบทเรียนไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยมีจุดมุ่งหมายหลักในการสอน คือ ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสื่อสาร (Communication Competence) ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายที่เป็นที่ต้องการที่สุดในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

2.4.1 หลักการสำคัญในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

เป็นที่ทราบกันดีว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง ซึ่งใช้ภาษาเป็นตัวกลางในกระบวนการ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) กล่าวว่า ภาษาไม่ได้เป็นเพียงระบบไวยากรณ์ที่ประกอบด้วยเสียง คำศัพท์ และโครงสร้างเท่านั้น แต่ภาษาคือ ระบบที่ใช้ในการสื่อสารหรือสื่อความหมาย ดังนั้นการสอนภาษาจึงควรสอนให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสาร หรือสื่อความหมายได้ ไม่ควรสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เฉพาะรูปแบบหรือโครงสร้างของภาษาเท่านั้น ฉะนั้นผู้สอนควรตระหนักถึงองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสาร ซึ่ง Canele (1984 : อ้างถึงในสุมิตรา อังวัฒนกุล, 2536) กล่าวว่าไว้วามืออยู่ 4 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

2.4.1.1 ความสามารถด้านกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา (Grammatical Competence) คือ ความสามารถทางภาษาทั้งด้านภาษาพูด (Verbal) และที่ไม่ใช่ภาษาพูด (Nonverbal) อันประกอบด้วย ความรู้ในเรื่องการใช้คำศัพท์ กฎเกณฑ์การวางรูปประโยค การออกเสียงและความหมายตามรูปคำ

2.4.1.2 ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competence) คือ ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกัน โดยเน้นที่ความเหมาะสมทางความหมาย เช่น ทักษะคิด วาทพฤติกรรมการ (Speech Act) รวมทั้งความเหมาะสมในรูปประโยคด้วย เช่น ทำเนียบภาษา (Register) ภาษาท่าทาง การแสดงออกโดยใช้ข้อความ (Expression) และระดับเสียง (Intonation)

2.4.1.3 ความสามารถในการด้านการสัมพันธ์ข้อความ (Discourse Competence) คือความสามารถในการรวมและตีความรูปประโยคและความหมายเพื่อให้ได้ใจความโดยรวมในข้อความทั้งข้อความที่พูดและเขียน

2.4.1.4 ความสามารถด้านกลวิธีในการสื่อสาร (Strategic Competence) คือ ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อสารทั้งด้านภาษาพูดและภาษาท่าทาง ทั้งนี้เพื่อให้การสื่อสารต้องลื่นไหลซึ่งเป็นผลมาจากการมีความสามารถทางภาษาไม่เพียงพอหรือมีข้อจำกัดในการแสดงออกในการสื่อสาร กลวิธีต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร เช่น การใช้

พจนานุกรม การใช้ข้อความหรือวลีอธิบายคำ รวมทั้งการใช้ท่าทางต่าง ๆ

ดังนั้นการที่ผู้เรียนจะมีความสามารถในการสื่อสารได้นั้น ผู้เรียนจะต้องมีความสามารถที่จะใช้ภาษา หรือตีความภาษาได้ถูกต้องเหมาะสม ในกระบวนการปะทะสังสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ซึ่งในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสมนั้นหมายถึงความเหมาะสมทั้งทางด้านความหมายและรูปแบบของภาษา ความเหมาะสมของความหมาย ได้แก่ การใช้ภาษาโดยเน้นหน้าที่ทางภาษาในการสื่อความหมาย (Communicative Function) ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สามารถใช้ข้อความที่สุภาพเหมาะสมกับสถานการณ์ที่ใช้ภาษานั้น เช่น บริกรในภัตตาคารจะไม่ใช่หน้าที่ทางภาษาประเภทออกคำสั่งกับลูกค้า เป็นต้น

เพื่อให้สามารถสอนภาษาให้นำไปใช้ในการสื่อสารได้จริง ผู้สอนควรยึดหลักการสำคัญดังนี้ (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2537)

1) ต้องให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังทำอะไร เพื่ออะไร โดยการบอกถึงจุดมุ่งหมายในการสอน บอกลักษณะการฝึกใช้ภาษา เพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่ เมื่อเรียนแล้ว สามารถทำบางสิ่งบางอย่างเพิ่มขึ้นได้ นั่นคือ สามารถสื่อสารได้ตามที่ต้องการ เช่น หลังจากเรียนและฝึกอ่านแล้ว สามารถอ่านคำแนะนำวิธีใช้อุปกรณ์บางอย่างได้ เป็นต้น

2) ควรสอนภาษาในลักษณะบูรณาการในชีวิตประจำวัน เพราะการสอนภาษาแบบแยกเป็นส่วน ๆ ไม่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดี การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมักต้องใช้หลายทักษะรวม ๆ กันไป และในบางครั้งต้องอาศัยกริยาท่าทางประกอบ ดังนั้นผู้เรียนภาษาก็ควรจะได้ทำกิจกรรมเช่นเดียวกับในชีวิตจริง ผู้เรียนควรจะได้ฝึกและใช้ภาษาในลักษณะของทักษะร่วมตั้งแต่เริ่มต้น

3) ต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษา กิจกรรมดังกล่าวควรมีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง กิจกรรมการหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information Gap) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมอย่างยิ่ง เพราะผู้เรียนที่ทำกิจกรรมนี้จะไม่ทราบข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่ง จึงจำเป็นต้องสื่อสารกันเพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ กิจกรรมในลักษณะนี้จึงมีความหมายใกล้เคียงการสื่อสารในชีวิตจริงมาก นอกจากนี้การทำกิจกรรมการใช้ภาษาควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกใช้ข้อความที่เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์ด้วย กล่าวคือผู้เรียนต้องได้เรียนรู้ความหมายของสำนวนภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

4) ต้องให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษามาก ๆ การที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้นั้น นอกจากผู้เรียนต้องทำกิจกรรมการใช้ภาษาแล้ว ยังต้องมีโอกาสได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ด้วย ดังนั้น นอกจากกิจกรรมการหาข้อมูลที่

ขาดหายไปแล้ว กิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นงานคู่ หรืองานกลุ่ม เช่น เกม การแก้ปัญหา การแสดงบทบาทสมมติ ย่อมมีบทบาทสำคัญที่สุด

5) ผู้เรียนต้องไม่กลัวว่าจะใช้ภาษาผิด แนวการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารให้ความสำคัญกับการใช้ภาษา (Use) มากกว่าวิธีใช้ภาษา (Usage) ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงไม่ควรแก้ไขข้อผิดพลาดที่ทำให้เกิดการเข้าใจผิดหรือข้อผิดพลาดที่เกิดซ้ำบ่อย ๆ มิฉะนั้นอาจทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจ ไม่กล้าใช้ภาษาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

จากหลักการดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นมุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ แต่ถึงแม้ว่าจะมุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว (Fluency) ก็มีได้ละเลยเรื่องความถูกต้อง (Accuracy) ของภาษาแต่อย่างใด การเรียนการสอนในแนวนี้จึงมุ่งไปที่การทำกิจกรรมเพื่อฝึกการใช้ภาษาที่ใกล้เคียงสถานการณ์จริงมากที่สุด โดยฝึกในลักษณะทักษะสัมพันธ์หรือทักษะรวม ซึ่งผู้สอนเป็นฝ่ายเลือกและเตรียมกิจกรรมที่เหมาะสม

2.4.2 บทบาทของครูและนักเรียนในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

2.4.2.1 บทบาทของครู ในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ครูควรมีบทบาทเป็นผู้แนะนำ ผู้อำนวยความสะดวก ผู้จัดการและแนะแนวทางการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง (เจวีวรรณ อินทะกนก, 2538) มิใช่เป็นผู้ให้ ผู้บอกหรือผู้ควบคุมชั้นเรียนโดยการแสดงอำนาจ โดย Littlewood (1983 : อ้างถึงใน สมิตรา อังวัฒนกุล, 2537) เสนอว่า

1) ก่อนเริ่มทำกิจกรรม ครูมีบทบาทในการวางแผนและจัดดำเนินการเกี่ยวกับการทำกิจกรรมในชั้นเริ่มต้น โดยการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงลักษณะของกิจกรรม วิธีทำกิจกรรม ตลอดจนให้ข้อมูลจำเป็นสำหรับกิจกรรมนั้น โดยครูอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบาย

2) ระหว่างทำกิจกรรม ครูมีบทบาทเป็นผู้คอยแนะนำ ช่วยเหลือเมื่อนักเรียนเกิดปัญหา ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านภาษาหรือปัญหาเกี่ยวกับวิธีทำกิจกรรม นอกจากนี้ครูยังมีบทบาทเป็นผู้ตรวจสอบการใช้ภาษาของนักเรียนด้วยว่า ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

3) หลังการทำกิจกรรม ครูมีบทบาทเป็นผู้ประเมินและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่นักเรียนในการทำกิจกรรมของนักเรียน โดยครูควรจะบอกให้นักเรียนได้รู้ว่า โดยทั่วไปนักเรียนทำกิจกรรมได้ดีเพียงใด ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่

2.4.2.2 บทบาทของนักเรียน Johnson and Paulston (1982 : อ้างถึงใน ปวีตรา จันทร์กลั่น, 2534) ได้อธิบายถึงบทบาทของผู้เรียนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ว่า เป็นวิธีการแบบเอกัตถบุคคล กล่าวคือ

- 1) นักเรียนเป็นผู้วางแผนการเรียนรู้ของตนเอง
- 2) นักเรียนเป็นสมาชิกของกลุ่มและเรียนรู้โดยการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
- 3) นักเรียนเป็นผู้ช่วยสอนซึ่งกันและกัน
- 4) นักเรียนรับการเรียนรู้จากครู จากเพื่อนนักเรียนคนอื่น และจากแหล่งความรู้อื่น ๆ
- 5) นักเรียนเป็นผู้ตรวจสอบและประเมินความก้าวหน้าของตนเอง

เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้สอนและผู้เรียนดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีลักษณะที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เรียนรู้ร่วมกันเป็นคู่ และเป็นกลุ่มเป็นส่วนใหญ่ เพื่อฝึกการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น อันเป็นเป้าหมายสำคัญในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร อาจกล่าวได้ว่า ห้องเรียนภาษาเพื่อการสื่อสารเปรียบเสมือนโรงละคร โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้กำกับการแสดง นักเรียนเป็นตัวแสดง หลังจากจบการแสดงแต่ละครั้ง หมายถึงผู้เรียนได้เรียนรู้การใช้ภาษาเพื่อนำออกไปใช้ในชีวิตจริงนอกห้องเรียนได้

2.4.3 ขั้นตอนการดำเนินการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2537) ระบุว่า การเรียนการสอนด้วยวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีขั้นตอนโดยสรุปดังนี้

2.4.3.1 ขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation or Introducing New Language)

เป็นขั้นตอนที่ครูจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน โดยจะเน้นที่การให้นักเรียนได้เรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้ ในการเสนอเนื้อหาอาจดำเนินการดังนี้

1) ผู้สอนนำเข้าสู่เนื้อหา (Lead-in) โดยในขั้นเริ่มแรกนี้ผู้สอนเสนอปริบทหรือสถานการณ์แก่ผู้เรียนก่อนโดยอาจใช้รูปภาพ การเล่าเรื่องให้ฟัง เป็นต้น จากนั้นจึงเสนอเนื้อหาทางภาษาแก่ผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนฟังหรืออ่าน เกี่ยวกับเนื้อหาที่เสนอควรเป็นเนื้อหาที่มีปริบทหรือสถานการณ์กำกับอยู่ด้วย ซึ่งอาจเป็นเรื่องราวหรือบทสนทนา แต่ไม่ควรเป็นประโยคเดี่ยว ๆ และนอกจากจะมีคำศัพท์และรูปแบบภาษาที่ต้องการนำมาสอนแล้วก็ควรจะมีคำศัพท์หรือรูปแบบภาษาที่ผู้เรียนเคยเรียนรู้มาบ้างแล้วเพื่อช่วยให้สามารถเข้าใจเรื่องราว หรือให้อ่านได้บ้าง

2) ผู้สอนกระตุ้นการเรียนรู้ (Elicitation) โดยตรวจสอบดูว่าผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่ฟังหรืออ่านมากน้อยเพียงใด เช่น ให้ตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่าน ถ้าผู้เรียนตอบได้หรือสามารถใช้ภาษาได้ก็ไม่ต้องเสียเวลากับการเสนอเนื้อหามากนัก แต่ถ้าผู้เรียนตอบ

ได้บ้างหรือไม่ได้เลย ผู้สอนต้องตระหนักว่าจำเป็นต้องสอนหรืออธิบายเนื้อหาทางภาษาให้ผู้เรียนเข้าใจ และแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาภาษานั้นมีรูปแบบ วิธีการใช้และมีความหมายอย่างไร และถ้าจำเป็นอาจใช้ภาษาแม่ในการอธิบายก็ได้

2.4.3.2 ขั้นการฝึก (Practice /Controlled Practice) เป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษาที่เพิ่งเรียนรู้ใหม่ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม โดยมีผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึก ซึ่งมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบของภาษาได้ จึงเน้นที่ความถูกต้องของภาษาเป็นหลัก แต่ก็มิจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและวิธีการใช้รูปแบบภาษานั้น ๆ ด้วยเช่นกัน ในการฝึกแบบควบคุมนี้ในขั้นเริ่มแรกมักใช้วิธีการฝึกแบบกลไก (Mechanical Drill) หรือการฝึกซ้ำ ๆ (Repetition Drill) คือ เป็นการให้นักเรียนฝึกซ้ำ ๆ ตามตัวอย่าง จนกระทั่งสามารถจดจำและใช้รูปแบบภาษานั้นได้ แต่ยังไม่นับในด้านความหมาย ดังนั้นในการฝึกแบบนี้นักเรียนอาจจะเข้าใจหรือไม่เข้าใจความหมายของรูปแบบภาษาที่ใช้ในการฝึกก็ได้ แต่ผู้สอนอาจตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนในด้านความหมายได้ โดยการถามคำถามง่าย ๆ ให้ผู้เรียนตอบสั้น ๆ ว่าใช่หรือไม่ใช่ หรือ ถูกหรือผิด เป็นต้น และไม่ควรใช้เวลาในขั้นตอนนี้มากเกินไป

2.4.3.3 ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการเรียนการสอน มีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ลองใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยตนเอง โดยผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทางเท่านั้น การฝึกใช้ภาษาในลักษณะนี้มีประโยชน์ในแง่ที่ช่วยให้ทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้รู้ว่า ผู้เรียนเข้าใจและเรียนรู้ภาษาไปแล้วมากน้อยเพียงไร ซึ่งการที่จะถือว่านักเรียนได้เรียนรู้แล้วอย่างแท้จริงก็คือ การที่นักเรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เองโดยอิสระ นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ทางภาษาที่เคยเรียนแล้วใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่ในขั้นตอนนี้ด้วย เพราะผู้เรียนไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาตามรูปแบบที่กำหนดมาให้เหมือนการฝึกแบบควบคุม ซึ่งการได้เลือกใช้ภาษาตัวเองจะช่วยสร้างความมั่นใจในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี วิธีการฝึกมักฝึกในรูปของการทำกิจกรรมแบบต่าง ๆ โดยผู้สอนเป็นผู้ริเริ่มหรือจัดการขั้นเริ่มต้นของกิจกรรมให้ เช่น อธิบายวิธีทำกิจกรรม จัดกลุ่มผู้เรียน หลังจากนั้นผู้เรียนจะเป็นผู้ทำกิจกรรมเองทั้งหมด ผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการทำกิจกรรม และเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับหรือประเมินผลการทำกิจกรรมในภายหลัง

จากขั้นตอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ว่า เป็นการสอนที่สอดคล้องเป็นอย่างดีกับเป้าหมายทั่วไปในการเรียนภาษา คือ เรียนเพื่อให้สามารถใช้สื่อสารได้จริง ดังนั้นกิจกรรมการสอนภาษาจึงเน้นที่การให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา ด้วยการเรียนรู้ร่วมกันกับคู่และกับกลุ่ม ซึ่งนอก

จากจะได้เนื้อหาทางภาษาแล้ว ยังได้ฝึกฝนการทำงานร่วมกับผู้อื่น การช่วยเหลือกัน การมีวินัย และความรับผิดชอบ ทั้งนี้ การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจะบรรลุจุดมุ่งหมายได้ ต้องอาศัยความพร้อมหลาย ๆ ด้านของผู้สอนด้วย ทั้งความรู้ ประสบการณ์ในการสอน การเลือกใช้กิจกรรมและการสร้างสถานการณ์ในห้องเรียนให้เหมือนจริง และสนใจผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนยังต้องสามารถเลือกวิธีวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับการเรียนการสอนด้วย

2.4.4 ลักษณะของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นสามารถทำได้ในหลายลักษณะ เพื่อให้การเรียนการสอนน่าสนใจและก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์หลายรูปแบบในชั้นเรียน อรุณี วิริยะจิตรา (2532) เสนอว่า ลักษณะการจัดกิจกรรมควรเป็นดังนี้คือ

2.4.4.1 การจัดกิจกรรมแบบทำคนเดียว (Individual Work) กิจกรรมแบบนี้เสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน แต่ผู้เรียนจะขาดปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน กิจกรรมแบบทำคนเดียวเป็นงานที่ผู้เรียนแต่ละคนต้องคิดและทำด้วยตนเอง ดังนั้นจึงเป็นกิจกรรมที่สามารถจัดให้ตรงกับระดับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนได้ และทำให้ผู้สอนเห็นความสามารถและจุดอ่อนของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างชัดเจน ตัวอย่างกิจกรรม ได้แก่ ให้อ่านหรือฟังข้อความต่าง ๆ แล้วทำแบบฝึกหัดที่ให้ได้ การเขียนอธิบายรูปภาพหรือแผนการเล่นเกมต่าง ๆ เป็นต้น

2.4.4.2 การจัดกิจกรรมแบบคู่ (Pair Work) กิจกรรมแบบนี้เสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน เป็นงานที่ผู้เรียนจะต้องคิดและทำระหว่างผู้เรียนสองคน เป็นการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการใช้ภาษาในสถานการณ์ที่เหมือนจริง เช่น แลกเปลี่ยนข้อมูล สันทนาการระหว่างกัน ร่วมกันแก้ปัญหา เป็นต้น กิจกรรมประเภทนี้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในระดับใกล้เคียงกัน การจัดกิจกรรมแบบนี้ควรจัดสลับกันไป เพื่อมิให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ควรมีการกำหนดเวลาการทำกิจกรรมให้แน่ชัด เพื่อที่การเรียนจะได้ดำเนินไปพร้อม ๆ กันในชั้นเรียน ในการทำกิจกรรม ผู้สอนจะคอยควบคุมกิจกรรมต่าง ๆ และคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการ แต่หากมีจำนวนผู้ทำกิจกรรมหลายคู่ในชั้นเรียน ผู้สอนก็อาจดูแลได้ไม่ทั่วถึง กิจกรรมที่เหมาะสมกับการจัดแบบคู่ เช่น การถามหาข้อมูลที่ตนขาดไปจากผู้เรียนในคู่ของตน การทำตามคำสั่ง การแลกเปลี่ยนความเห็นกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือ การสวมบทบาท (Role play)

2.4.4.3 การจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ (Group Work) การจัดกิจกรรมแบบนี้ มีจุดมุ่งหมายคล้ายคลึงกับการจัดกิจกรรมแบบคู่ แต่ผู้เรียนในกลุ่มจะประกอบด้วย ผู้เรียนไม่น้อยกว่า 3 คน และไม่ควรเกิน 6 คน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรมที่ทำ ในกลุ่มอาจจะประกอบด้วยผู้เรียนที่เก่งและอ่อนผสมกัน เพื่อที่ผู้เรียนจะได้ช่วยเหลือและเรียนจากกัน หรือในกลุ่มอาจมี

เฉพาะผู้เรียนที่เก่ง หรือผู้เรียนที่อ่อนเท่ากัน ทั้งนี้เพื่อที่ผู้สอนจะได้คอยช่วยเหลือผู้เรียนที่อ่อนได้เต็มที่ การจัดกิจกรรมกลุ่มนี้เป็นการเพิ่มจำนวนการใช้ภาษาของผู้เรียนในห้องเรียน เป็นการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนอกชั้นเรียน นั่นคือ ผู้เรียนจำเป็นต้องฟังผู้อื่น มีการแสดงความคิดเห็นขัดแย้งซึ่งกันและกัน แล้วยอมรับความเห็นที่ดีกว่า กิจกรรมที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม เช่น การอภิปราย การสวมบทบาท การอ่านและฟังส่วนต่าง ๆ ของเรื่องราว และนำส่วนเหล่านั้นมาปะติดปะต่อกัน การเล่นเกมต่าง ๆ การช่วยหาข้อมูลเพื่อนำมาร่วมกันเขียนรายงาน หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลภายในกลุ่ม เพื่อนำข้อมูลที่สมบูรณ์มาใช้ตัดสินปัญหา เป็นต้น

2.4.4.4 การจัดกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้น (Class Work) กิจกรรมแบบนี้เสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนช่วยกันทำพร้อม ๆ กันทั้งห้อง ผู้สอนสามารถชี้นำและควบคุมกิจกรรมได้มากกว่าแบบอื่น และเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้รับรู้รูปแบบของภาษาที่ถูกต้องจากผู้สอน เช่น การฝึกออกเสียง การฝึกรูปแบบประโยค เป็นต้น แต่กิจกรรมแบบนี้บางชนิดไม่เอื้อต่อการเรียนแบบสื่อสาร

สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนี้ สุกัตรา อักษรานุเคราะห์(ม.ป.ป. :อ้างถึงใน วิเชียร ใจทน, 2538)เสนอข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมเพื่อการสื่อสาร สรุปได้ดังนี้

- 1) จัดให้มีเนื้อหาที่เป็นจริงในชีวิตประจำวันมากที่สุด
- 2) สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรม
- 3) จัดให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน โดยข้อมูลนั้นผู้เรียนจะไม่ทราบมาก่อน
- 4) จัดให้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นธรรมชาติโดยไม่มีการชักชวนมาก่อน
- 5) ให้มีการเลือกเนื้อหาเอง โดยยึดจุดประสงค์ของการสอนเป็นสำคัญ
- 6) จัดให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน

ส่วนบำรุง โตรัตน์ (2535) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยมีประเด็นที่แตกต่างออกไป พอจะสรุปได้ว่า

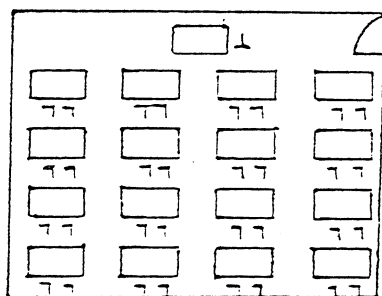
- 1) กิจกรรมที่ครูจัดในห้องเรียนอาจเป็นกิจกรรมกลุ่ม หรือกิจกรรมคู่
- 2) สถานการณ์ที่จัดในห้องเรียนควรเป็นสถานการณ์จำลองคล้ายจริงหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริงให้มากที่สุด
- 3) กิจกรรมการสื่อสาร ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในห้องเรียน (Personal Interaction) เช่น ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ระหว่างนักเรียนกับครู
- 4) บรรยากาศ ควรสร้างบรรยากาศที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในห้องเรียนด้วยการจัดห้องเรียนให้น่าเรียนและเหมาะสมกับเนื้อหาที่จะสอน จัดให้มีสื่อการสอนเพื่อกระตุ้นผู้เรียนอย่างเหมาะสมกับวัยและเนื้อหา

อาจกล่าวได้ว่า เนื่องจากกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นหัวใจหลักของการสอน การสอนจะบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ครูเลือกว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหา ระดับผู้เรียน ตลอดจนสถานการณ์ในการใช้ภาษา มากน้อยเพียงใด และแม้ว่าโดยส่วนใหญ่แล้ว นักเรียนจะเป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมด้วยตนเอง แต่หากครูไม่แสดงบทบาทที่เหมาะสมดังที่ได้กล่าว ข้างต้นแล้วก็อาจทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล้มเหลวได้

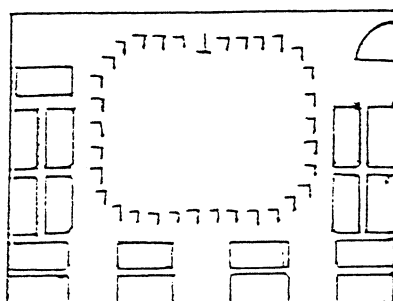
2.4.5 การจัดห้องเรียนเพื่อการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

รูปแบบการจัดห้องเรียนเพื่อให้สัมพันธ์กับการจัดกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร นั้นมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดยมีรูปแบบที่น่าสนใจคือ (Golebioska, 1990 : อ้างถึงใน พิศมร สิงหเมธธา, 2538)

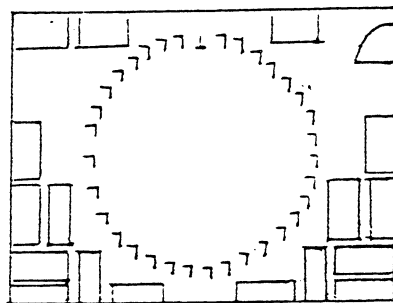
รูปแบบที่ 1 เป็นรูปแบบเพื่อการจัดกิจกรรมทั้งชั้น เป็นรูปแบบที่ใช้กันประจำกล่าวคือ จัดโต๊ะนักเรียนเป็นแถว หันหน้าเข้าหากระดานและครูผู้สอน ดังภาพ

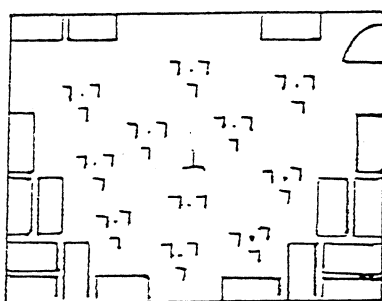
รูปแบบที่ 2 เป็นรูปแบบที่ใช้ในการจัดกิจกรรมทั้งชั้นหรือกิจกรรมกลุ่ม คือ เปลี่ยนแปลงจากรูปแบบที่ 1 โดยครูให้นักเรียนจัดภายใน 2 นาที เลื่อนโต๊ะชิดผนัง เลื่อนเก้าอี้ของแต่ละคนจัดเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสอันเดียวเท่าขนาดจำนวนนักเรียนในลักษณะหันหน้าเข้าหากันไว้กลางห้อง เก้าอี้ของครูก็อยู่ในสี่เหลี่ยมด้วย ดังภาพ

รูปแบบที่ 3 เป็นรูปแบบที่ใช้ในการจัดกิจกรรมทั้งชั้นหรือกิจกรรมกลุ่มหรืออาจให้ทำกิจกรรมคู่คือภายใน 3 นาทีเลื่อนโต๊ะชิดผนัง เลื่อนเก้าอี้ของแต่ละคนรวมกันไว้กลางห้อง ในลักษณะเป็นวงกลมขนาดใหญ่หรือเล็กแล้วแต่จำนวนนักเรียน ดังภาพ

รูปแบบที่ 4 เป็นรูปแบบที่ใช้ในการจัดกิจกรรมกลุ่ม 3 คน สามารถทำการแสดงบทบาทสมมติได้ โดยจัดให้เก้าอี้ของสมาชิกกลุ่มทั้ง 3 หันหน้าเข้าหากันภายในบริเวณที่ว่างกลางห้อง ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากเลื่อนโต๊ะออกชิดผนังไว้ ในลักษณะนี้ครูจะเป็นผู้เดินคอยตรวจสอบการทำกิจกรรมของนักเรียนรอบ ๆ ห้องได้ ดังภาพ

กล่าวโดยสรุปแล้ว การเลือกรูปแบบการจัดห้องในแต่ละครั้ง ขึ้นอยู่กับว่าครูผู้สอนจัดกิจกรรมในลักษณะใด ซึ่งในการสอนแต่ละครั้งอาจไม่เหมือนกัน บางครั้งอาจมีการจัดห้องเรียนหลาย ๆ แบบคละกันไป อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ครูจะเริ่มใช้ห้องรูปแบบใด ครูจะต้องวาดรูปแผนผังการจัดห้องแล้วอธิบายให้นักเรียนเข้าใจบนกระดานก่อนว่าใครจะย้ายไปอยู่จุดใดโดยให้นักเรียนย้ายโต๊ะเก้าอี้กันอย่างเบาที่สุด

2.5 การจัดการชั้นเรียน (Classroom Management)

2.5.1 ความหมายของการจัดการชั้นเรียน

สมจิต สวธน์ไพบูลย์ (2535) ได้ให้ความหมายว่า การจัดการชั้นเรียน หมายถึง การดำเนินการด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้

Emmer, Evertson, Sanford et al. (1984) ได้กล่าวถึงการจัดการชั้นเรียน พอสรุปได้ว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูกำหนดขึ้นโดยมีลักษณะให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุดและเป็นไปอย่างราบรื่น ไม่มีสิ่งใดรบกวนและไม่ก่อให้เกิดพฤติกรรมอันไม่พึงประสงค์เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

Johnson and Bany (n.d. quoted in Clark and Starr, 1991) ได้ให้คำจำกัดความของการจัดการชั้นเรียนไว้ว่า เป็นวิธีสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนและความสัมพันธ์ภายในกลุ่มนักเรียน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน

Smith and Laslett (1993) ระบุว่า การจัดการชั้นเรียนหมายถึงทักษะของครูในการจัดระบบและนำเสนอบทเรียนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งรวมเอาเรื่องของความสามารถในการวิเคราะห์พื้นฐานผู้เรียน และการลำดับขั้นตอนในการสอนเพื่อลดเหตุแห่งความขัดแย้งในชั้นเรียน

ส่วน Medland and Vitale (1984) ได้ให้ความหมายไว้อีกแห่งหนึ่งว่า หมายถึง การรวมเอากิจกรรมทุกกิจกรรมซึ่งครูเป็นผู้จัดขึ้น เพื่อใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้ นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

กล่าวโดยรวมแล้ว การจัดการชั้นเรียน หมายถึง พฤติกรรมและทักษะต่าง ๆ ในการจัดระบบการเรียนการสอนของครู ซึ่งสนับสนุนพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน โดยก่อก่อให้เกิดการพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน และเสริมสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่เน้นพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ของผู้เรียน เพื่อเพิ่มพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนให้มากที่สุด

2.5.2 องค์ประกอบในการจัดการชั้นเรียน

Emmer et al. (1984) เสนอเกี่ยวกับองค์ประกอบในการจัดการชั้นเรียนในระดับมัธยมศึกษา พอสรุปได้ดังนี้

2.5.2.1 การจัดการห้องเรียนและวัสดุอุปกรณ์ที่จะใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งถือว่าเป็นการจัดสภาพทางกายภาพ อันเป็นจุดเริ่มต้นของการเตรียมการเรียนการสอน และควรทำก่อนที่โรงเรียนจะเปิดภาคเรียน เพื่อให้การจัดห้องเรียนด้านอื่น ๆ ทำได้ง่ายขึ้น การจัดห้อง

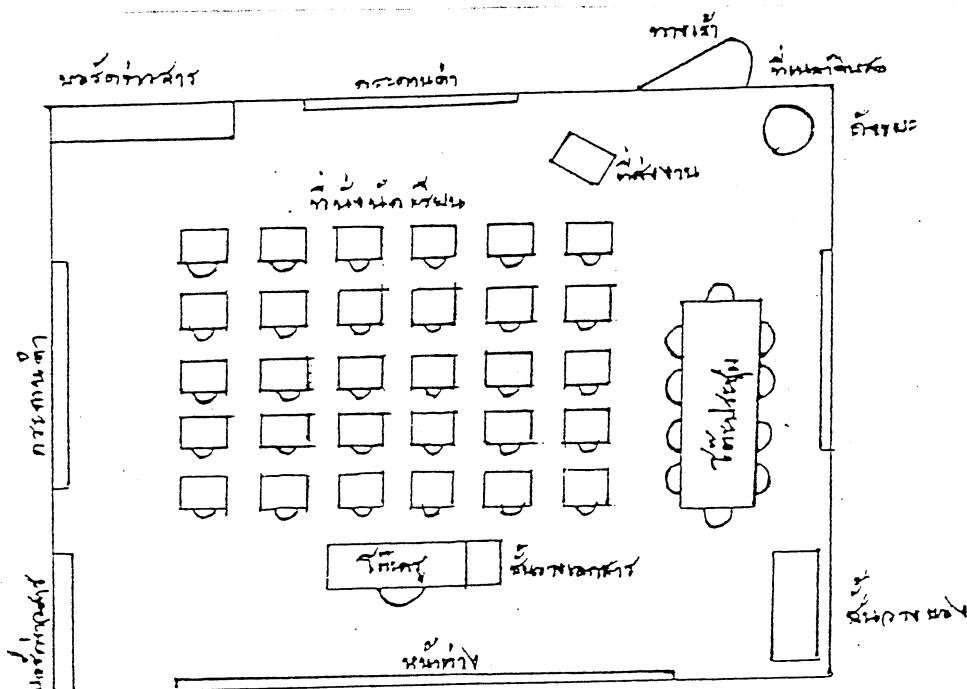
เรียนที่ดีมีความสำคัญต่อการจัดการชั้นเรียน เพราะจะทำให้ครูสามารถจัดการกับความต้องการของนักเรียนได้ เนื่องจากในแต่ละวันมีกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายในชั้นเรียน ถ้ามีการเตรียมห้องเรียนและจัดอุปกรณ์อย่างเหมาะสมและก็จะทำให้ประหยัดเวลา และทำให้การเรียนการสอนเป็นระบบ ไม่มีการขัดจังหวะ และยังเป็นการประหยัดเวลาอีกด้วย โดยมีหลักการ 4 ประการในการจัดห้องเรียนดังนี้

- 1) จัดให้มีที่ว่างระหว่างโต๊ะเก้าอี้ ชั้นวางหนังสือ ที่เก็บอุปกรณ์ ถังขยะ หรือบริเวณรอบห้อง เพื่อให้นักเรียนเดินไปมาได้สะดวก ไม่ควรให้ห้องเรียนแออัดเกินไป
- 2) เมื่อจัดห้องแล้วต้องแน่ใจว่า ขณะจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจะมองเห็นนักเรียนได้อย่างทั่วถึงทุกคน เนื่องจากถ้าครูไม่สามารถมองเห็นนักเรียน จะทำให้ยากแก่การป้องกันการเลิ่ยงานหรือการแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ได้
- 3) ที่ว่างเอกสารการสอนหรือสื่อการสอนที่ใช้บ่อย ๆ ควรจัดให้อยู่ในที่ที่หยิบใช้สะดวก และจัดเก็บคืนง่าย เป็นระเบียบเรียบร้อย ง่ายแก่การทำความสะอาด
- 4) จัดห้องให้มั่นใจว่านักเรียนจะสามารถมองเห็นการรายงานหน้าชั้น การฉายเครื่องฉายข้ามศีรษะ หรือการแสดงสื่อประกอบการสอนของครูได้โดยที่นักเรียนไม่ต้องหมุนเก้าอี้หรือนั่งเอียงตัวตามครู ซึ่งหากไม่เป็นเช่นนั้นก็จะทำให้เกิดความล่าช้า ทำให้นักเรียนไม่สนใจเรียนและแสดงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ได้

แนวปฏิบัติที่น่าสนใจในการจัดห้องเรียนมีดังนี้

- 1) เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดีของห้องเรียน ในวันแรกของการเปิดภาคเรียน ควรมีบริเวณที่จะจัดบอร์ดหรือเขียนข้อความแสดงการต้อนรับนักเรียนสู่โรงเรียน
- 2) ถ้าเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ควรมีที่ว่างไว้สำหรับการติดกฎของห้องเรียนที่นักเรียนและครูร่วมกันคิดขึ้น
- 3) จัดบอร์ดแสดงสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่นักเรียน เช่น เรื่องราวที่เกี่ยวกับการเรียน ข่าวสารที่มีสาระ เป็นต้น
- 4) จัดห้องเรียนให้มีสีสันทัน โดยใช้กระดาษสีรองบอร์ดก่อนจัด เพื่อให้ห้องสว่างขึ้น
- 5) ประสานงานกับครูคนอื่น ๆ เพื่อให้มีแนวคิดที่หลากหลายในการจัดห้องเรียน
- 6) ไม่ควรใช้เวลาตกแต่งห้องเรียนมากเกินไป เนื่องจากยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่ต้องทำอีกมากมายและการตกแต่งห้องมากเกินไปจะเบี่ยงเบนความสนใจของนักเรียนจากการเรียน และยังทำให้ห้องเรียนดูเล็กลงด้วย

ตัวอย่างการจัดห้องเรียน แสดงไว้ผังแผนที่ 1

แผนภูมิที่ 1 แสดงตัวอย่างการจัดห้องเรียนที่เหมาะสม

ซึ่งมีคำอธิบายดังนี้

1) การจัดโต๊ะนักเรียน เราอาจจัดโต๊ะอย่างไรก็ได้ แต่ต้องจัดให้นักเรียนมองเห็นบริเวณที่ใช้สอนได้ทุกคนจากตำแหน่งที่ตนนั่ง และควรหลีกเลี่ยงไม่ให้นักเรียนนั่งเอนหลังพิงผนังห้อง หลีกเลี่ยงไม่ให้นักเรียนหันหน้าเข้าหาสิ่งที่เบี่ยงเบนความสนใจ เช่น หน้าต่าง ประตู หรือภาพต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการเรียนการสอน จากรูปจะพบว่า ไม่มีนักเรียนคนใดได้นั่งหันหลังให้บริเวณที่ใช้สอน วิธีจัดโต๊ะแบบนี้อาจเหมาะสมสำหรับช่วงเริ่มเปิดเรียนใหม่ ๆ แต่ถ้าหากในเวลาต่อไปมีกิจกรรมที่ต้องให้นักเรียนทำร่วมกัน ก็ควรจัดโต๊ะเก้าอี้แบบอื่นที่เหมาะสม

2) โต๊ะครู ถ้าเป็นการนั่งสอนประจำในห้องก็ควรอยู่ในบริเวณที่จะใช้สอน หรือบริเวณที่จะเห็นนักเรียนอย่างทั่วถึง แต่ถ้าเป็นการสอนแบบไม่นั่งประจำห้องควรอยู่ใกล้ที่จะใช้สอน และบริเวณที่จะหยิบอุปกรณ์การสอนอย่างสะดวก

3) ชั้นหนังสือ ควรตั้งไว้ในที่ไม่นับนักเรียน และถ้ามีหนังสือที่ต้องหยิบใช้บ่อย ๆ เช่น พจนานุกรม หนังสือแผนที่ ก็ควรวางไว้ในที่ที่นักเรียนจะเดินไปหยิบได้ง่าย และถ้ามีหนังสือที่ไม่ต้องหยิบใช้บ่อยก็ไม่ควรตั้งให้เกะกะทางเดิน

4) บริเวณที่ใช้ทำงาน ในวิชาวิทยาศาสตร์ หรือ ศิลปะ นักเรียนจะใช้เวลาเรียน

ส่วนใหญ่ในห้องปฏิบัติการ หรือบริเวณทำงานอื่น ๆ เมื่อเราต้องจัดที่ทำงานแบบกลุ่มหรือห้องปฏิบัติการ ก็ใช้หลักการเดียวกันกับการจัดโต๊ะนักเรียน คือ พึงระลึกเสมอว่าต้องให้นักเรียนมองเห็นการสอนอย่างทั่วถึง และไม่จัดให้แออัดเกินไป

5) ศูนย์การทำงาน ศูนย์การทำงาน คือ พื้นที่ที่นักเรียน 2-3 คน มาทำงานในกิจกรรมพิเศษ หรือเพื่อศึกษาเฉพาะเรื่อง โดยอาจมีเครื่องมือพิเศษ เช่น เทปบันทึกเสียงและหูฟัง สำหรับนักเรียนแต่ละคน ไม่จำเป็นที่ศูนย์การทำงานจะอยู่ห้องเดียวกันกับห้องเรียน แต่ควรเป็นบริเวณที่ครูจะดูแลนักเรียนได้ และมีอุปกรณ์ที่จำเป็นอย่างครบถ้วน

6) ต้นไม้ ตูปลา และอื่น ๆ ที่จะสร้างความสนใจของนักเรียน สิ่งเหล่านี้อาจนำมาไว้ในห้อง แต่ต้องวางไว้ในที่ที่จะไม่รบกวนสมาธินักเรียน เนื่องจากมีจุดประสงค์เพื่อให้นักเรียนใช้งานหรือชมเล่นในเวลาว่างจากการเรียน

จากรายละเอียดเกี่ยวกับแผนภูมิดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เป็นการใช้พื้นที่ในห้องเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า และเป็นระบบ มีการจัดสิ่งแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่น่าเรียน นอกจากนี้ การมีกระดานดำ 2 ด้านในห้องเรียน ยังเป็นประโยชน์ในการปรับเปลี่ยนโต๊ะเก้าอี้ที่นั่งของนักเรียนเพื่อให้จัดกิจกรรมได้อย่างหลากหลายขึ้น

2.5.2.2 การเสริมสร้างระเบียบวินัยในชั้นเรียน องค์ประกอบการจัดการชั้นเรียน ข้อนี้ Emmer et al. (1984) เสนอไว้ว่า การจัดการชั้นเรียนที่ดีนั้นขึ้นอยู่กับความเข้าใจของนักเรียนต่อพฤติกรรมที่ครูคาดหวัง ห้องเรียนที่มีการวางแผนจัดระบบอย่างดี มีกฎเกณฑ์ที่เหมาะสม จะทำให้นักเรียนเข้าใจความคาดหวังของครูได้ง่ายขึ้น และตอบสนองต่อครูอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสม ซึ่งรายละเอียดประกอบด้วย

1) การกำหนดกฎเกณฑ์ทั่ว ๆ ไป กฎเกณฑ์ทั่ว ๆ ไปที่โรงเรียนต้องการให้นักเรียนปฏิบัตินั้น คณะผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีวิธีบอกให้นักเรียนทราบก่อนวันเริ่มเรียน เช่น วันปฐมนิเทศ กฎที่ควรมีในเอกสารสำหรับแจกในการปฐมนิเทศอาจเกี่ยวกับ

- 1.1 พฤติกรรมที่ควรประพฤติและไม่ควรประพฤติ
- 1.2 ผลการของการละเมิดกฎ
- 1.3 วิธีการบริหารกฎระเบียบต่าง ๆ ในระหว่างการเรียนรู้การสอน

2) การวางแผนเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของห้องเรียน โดยทั่วไปแล้วกฎเกณฑ์ที่เราจะใช้ในห้องเรียน ควรมีจำนวนประมาณ 5-8 ข้อ กฎต่าง ๆ ที่จะยกตัวอย่างต่อไปนี้ เป็นกฎพื้นฐานที่จะต้องมีในห้องเรียน แต่อาจใช้คำอธิบายที่แตกต่างกันไป เมื่อชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงกฎเหล่านี้ ครูควรบอกความคาดหวังไว้ในแต่ละกฎด้วย และควรชี้แจงในช่วงเปิดเรียนใหม่ ๆ ในระดับมัธยมศึกษาอาจต้องเขียนติดไว้ในที่ที่มองเห็นง่ายภายในห้องเรียน

ข้อที่ 1 นักเรียนต้องนำอุปกรณ์ที่จำเป็นทั้งหมดมาไว้ในห้องเรียน ซึ่งกฎข้อนี้จะช่วยเน้นให้นักเรียนต้องเตรียมตัวสำหรับการเรียนแต่ละวิชา

ข้อที่ 2 นักเรียนต้องพร้อมที่จะเรียนและทำกิจกรรมการเรียนเสมอเมื่อถึงเวลา ซึ่งหมายความว่า ก่อนที่เสียงออกจะดัง นักเรียนต้องเหลาดินสอเรียบร้อยแล้วและเตรียมอุปกรณ์การเรียนขึ้นมาวางไว้บนโต๊ะ พร้อมทั้งจะเริ่มเรียนทันที

ข้อที่ 3 ให้ความเคารพและสุภาพต่อทุกคนในห้อง

ข้อที่ 4 นักเรียนต้องไม่พูดหรือลุกจากที่นั่งเมื่อเพื่อนรายงานหน้าชั้นหรือเมื่อครูกำลังสอน

ข้อที่ 5 รักษาห้องให้สะอาดและเป็นระเบียบ ช่วยกันเก็บและทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ ค้นของที่ยืมตามกำหนดเวลา ไม่ขีดเขียนลงบนโต๊ะเก้าอี้หรือผนังห้อง และไม่ใช้ของของคนอื่นเมื่อยังไม่ได้รับอนุญาต

ข้อที่ 6 เชื่อฟังและปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนทั้งหมด

3) การมีส่วนร่วมของนักเรียนในการกำหนดกฎ การให้นักเรียนร่วมกำหนดกฎเกณฑ์จะทำให้นักเรียนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกฎและมีความรับผิดชอบมากขึ้น อีกวิธีการหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมก็คือ การอนุญาตให้นักเรียนร่วมตัดสินใจในการกำหนดกฎระเบียบบางข้อ หรือการให้ตัวแทนนักเรียนเข้าร่วมการกำหนดกฎของโรงเรียน ซึ่งกฎทุกกฎที่ร่วมกันออกทั้งครูและนักเรียนจะต้องมีเหตุผลและมีความยุติธรรมในการสร้างเกณฑ์

4) วิธีการบริหารชั้นเรียน ประกอบรายละเอียดปลีกย่อยต่อไปนี้

4.1 การเริ่มต้นชั่วโมงเรียน การเริ่มต้นชั่วโมงเรียนที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้ครูสามารถเริ่มต้นบทเรียนได้เร็วขึ้น โดยเริ่มตั้งแต่การตรวจการเข้าเรียน โดยอาจเรียกชื่อนักเรียนในวันแรก ๆ และเมื่อจำชื่อนักเรียนได้แล้วอาจทำแผนผังที่นั่งติดไว้ที่โต๊ะครูแล้วตรวจสอบจากแผนผัง สำหรับนักเรียนที่เข้าห้องเรียนช้าครูควรมีบันทึกการมาสาย ดักเตือนหรือลงโทษหากนักเรียนไม่มีเหตุผลเพียงพอ โดยใช้วิธีการที่ไม่รบกวนนักเรียนส่วนใหญ่ นอกจากนั้นครูควรวางวิธีการบอกนักเรียนถึงความคาดหวังของครูต่อการเริ่มต้นชั่วโมงเรียน ซึ่งในแต่ละวิชาจะแตกต่างกันไป เช่น ครูบางคนอาจให้นักเรียนนั่งสมาธิก่อนเรียน หรืออบอุ่นร่างกายก่อนเรียน เป็นต้น

4.2 การใช้เอกสารและอุปกรณ์ ก่อนที่จะเข้าสู่บทเรียนครูควรแจ้งให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละชั่วโมง และแจ้งว่านักเรียนจะใช้อุปกรณ์และเอกสารอะไรบ้าง รวมทั้งบอกวิธีใช้ด้วย การใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่นักเรียนใช้เป็นประจำ เช่น เครื่องเหลาดินสอ พจนานุกรม ลูกโลก แผนที่ กล้องจุลทรรศน์ และอื่น ๆ ครูต้องวางกฎระเบียบการใช้และแจ้งให้นักเรียนทราบก่อนจะเริ่มสอน

4.3 การจับชั่วโมงเรียน ต้องทำให้นักเรียนและห้องเรียนพร้อมสำหรับการจับชั่วโมงเรียน กล่าวคือ ทำความสะอาดห้องและอุปกรณ์ รวมทั้งเก็บอุปกรณ์คืนที่เดิมและนัดหมายเกี่ยวกับการเรียนหรือทำกิจกรรมในวันต่อไป และการปล่อยนักเรียน ซึ่งครูส่วนใหญ่มักปล่อยนักเรียนเมื่อเห็นว่าทุกอย่างอยู่ในสภาพที่พร้อม โดยไม่ฟังเสียงสัญญาณ ซึ่งวิธีนี้จะช่วยตึงนักเรียนให้อยู่กับที่นั่ง ถ้าห้องเรียนยังไม่ได้ทำความสะอาดหรือถ้าการนัดหมาย ชี้แจงของครูยังไม่เสร็จสิ้น

4.4 วิธีการบริหารงานระหว่างทำการเรียนการสอน ประกอบด้วย

4.4.1 การคงความตั้งใจเมื่อครูอธิบายหน้าชั้น ในบางครั้งครูจำเป็นต้องนำเสนอเนื้อหาความรู้ด้วยการอธิบายแล้วให้นักเรียนจดตามที่เข้าใจ ฉะนั้นเพื่อให้การอธิบายมีประสิทธิภาพ ครูไม่ควรอนุญาตให้นักเรียนพูดคุยกัน หรืออ่านเอกสารที่ไม่เกี่ยวข้องและควรช่วยนักเรียนเกี่ยวกับการจดบันทึกด้วยการแนะนำเกี่ยวกับสาระสำคัญ การให้หัวข้อบนกระดาน หรือใช้แผ่นโปสเตอร์ นอกจากนั้นถ้าต้องบันทึกลงสมุดและครูต้องตรวจสอบ ครูควรแสดงวิธีการหรือแสดงตัวอย่างการจดบันทึกที่ดีให้นักเรียนทราบด้วย

4.4.2 การมีส่วนร่วมของนักเรียน ครูจำเป็นต้องบอกวิธีการมีส่วนร่วมของนักเรียน ในการตอบคำถาม อภิปราย หรือขอความช่วยเหลือโดยไม่ขัดจังหวะครูหรือนักเรียนคนอื่น ๆ ซึ่งกำลังทำกิจกรรม วิธีการที่ง่ายที่สุดก็คือ การยกมือและรอให้ครูเรียก ส่วนใหญ่แล้วไม่ควรให้นักเรียนให้ความเห็นหรือตอบโดยไม่ยกมือ ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีโอกาสเท่า ๆ กันในการมีส่วนร่วม แต่ถ้าครูต้องการให้นักเรียนตอบพร้อมกันหรือพูดพร้อมกันทั้งห้อง ก็ไม่ควรให้มีการยกมือ

4.4.3 การให้งานทำบนโต๊ะ (Seatwork) เมื่อครูให้นักเรียนทำงานไปพร้อม ๆ กันบนโต๊ะ สิ่งที่ครูต้องทำในระหว่างนี้ก็คือ การเดินไปรอบ ๆ ห้อง เพื่อดูผลการทำงานของนักเรียนตัวต่อตัว หรือดูแลกลุ่มนักเรียน ไม่ควรออกนอกห้องโดยไม่จำเป็น และนักเรียนจะสื่อสารกันเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน โดยครูอนุญาตให้พูดกันเบา ๆ แต่ถ้านักเรียนต้องการความช่วยเหลือจากครู ให้ยกมือเพื่อให้ครูเดินไปหาหรือเดินมาหาครู กรณีที่นักเรียนจะลุกจากที่นั่ง ครูต้องแจ้งให้นักเรียนทราบว่าระหว่างการทำงานนักเรียนจะได้รับอนุญาตให้ลุกจากที่นั่งเฉพาะเพื่อไปเหลาดินสอ ส่งงาน หรืออื่น ๆ ที่จำเป็นเท่านั้น และถ้านักเรียนทำงานเสร็จก่อนเวลาหรือก่อนคนอื่น นักเรียนจะได้รับอนุญาตให้ทำกิจกรรมอื่น เช่น อ่านหนังสือ ทำงานวิชาอื่น เป็นต้น

4.4.4 การให้ทำงานกลุ่ม เมื่อครูจะให้ทำงานกลุ่มควรมีการจัดกลุ่มหลาย ๆ วิธี ในช่วงแรก ครูควรแบ่งกลุ่มให้โดยกระจายที่นักเรียนเก่งอ่อนไว้ด้วยกันเพื่อให้ช่วยเหลือกัน หลังจากนี้นักเรียนคุ้นเคยกันแล้วในบางครั้งอาจให้นักเรียนจัดกลุ่มเอง แต่ทั้งนี้ต้องไม่ใช้เวลามากเกินไปก่อนจะลงมือทำงานครูควรชี้แจงถึงสิ่งที่ทำให้นักเรียนเข้าใจ ตั้งแต่จุดประสงค์ ขั้นตอนการ

ทำงาน บทบาทของเพื่อนร่วมกลุ่ม อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ต้องใช้ และระยะเวลาในการทำงาน และควรบอกด้วยว่าเมื่อเสร็จงานแล้วนักเรียนได้ทำอะไรต่อไป และการทำงานเสร็จก่อนเวลา และไม่ทันเวลานักเรียนจะได้ผลอย่างไร

อย่างไรก็ตาม การสร้างและฝึกฝนเกี่ยวกับวินัยให้กับนักเรียนนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับแนวปฏิบัติของผู้รับผิดชอบในการสร้างระเบียบวินัยด้วย โดยอาจประกอบด้วย ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หรือผู้ปกครอง ควรยึดถือแนวปฏิบัติ 4 ประการต่อไปนี้ (กวิสรา รัตนกร, 2538)

1) ละเอียดถึถ้วน ช่างสังเกต ความละเอียดถึถ้วนและช่างสังเกตจะช่วยให้รู้จักนักเรียนแต่ละคนได้ชัดเจนขึ้น นับตั้งแต่ละเอียดถึถ้วนต่อความประพฤติของนักเรียน ต่อเรื่องราวส่วนตัวของนักเรียน และต่อความสัมพันธ์ของนักเรียนด้วยกัน

2) รู้จักใช้ภาษาได้เหมาะสม เรื่องของการใช้ภาษาให้เหมาะสมนี้ เป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก ครูบางคนพูดเหมือนกล่าวโทษนักเรียนทุกครั้ง ทั้งที่ไม่ได้มีเจตนาเช่นนั้น แต่ครูบางคนเมื่อจะว่ากล่าวนักเรียน นักเรียนกลับไม่รู้เจตนาของครู ฉะนั้นควรใช้ภาษาให้ตรงตามเจตนาที่ต้องการจะทำให้นักเรียนรู้ใจ และเข้าใจความต้องการและความคาดหวังของครูได้ดี

3) เป็นตัวอย่างที่ดี ครูที่จะฝึกฝนวินัยให้นักเรียนได้ ตัวครูเองต้องเป็นตัวอย่างที่ดีก่อนในทุกด้าน นับตั้งแต่ การจัดห้อง การจัดโต๊ะทำงานส่วนตัวของครู หรือแม้กระทั่งการแต่งกาย กิริยาท่าทาง การแสดงออกทั้งต่อหน้าและลับหลังนักเรียนควรจะสามารถให้นักเรียนเอาอย่างได้

4) ทำจริงจึงสม่ำเสมอ การฝึกฝนระเบียบวินัย ต้องกระทำอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ มีการติดตามผล ไม่ใช่เข้มงวดภาคต้น เมื่อถึงภาคปลายก็หย่อนยานหละหลวม หากเป็นเช่นนั้น ก็จะทำให้กฎระเบียบที่ตั้งขึ้นไม่น่าปฏิบัติตาม ทำให้การฝึกวินัยล้มเหลวในที่สุด

สรุปได้ว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างระเบียบวินัยของนักเรียนเพื่อให้เกิดการจัดการชั้นเรียนที่ดีนั้น ไม่ใช่เพียงแค่ครูเท่านั้น ปัจจุบันชั้นเรียนสมัยใหม่ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนมีบทบาทในเกือบทุกด้านที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตอบสนองความต้องการพื้นฐานของนักเรียนที่ต้องการมีส่วนร่วมในการสร้างกฎระเบียบต่าง ๆ ในชั้นเรียนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน สิ่งเหล่านี้จะส่งผลให้ชั้นเรียนมีความเรียบร้อยและทำให้นักเรียนมีการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

2.5.2.3 การจัดการเกี่ยวกับงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ ลักษณะพิเศษของครูระดับมัธยมศึกษา คือ การกระตุ้นให้นักเรียนรับผิดชอบในการทำงานให้สำเร็จ การปฏิบัติตามขั้นตอนและการฝึกหัดเพื่อให้นักเรียนรับผิดชอบต่องาน ซึ่งเป็นเรื่องที่จะช่วยให้นักเรียนพัฒนาพฤติกรรมการทำงานที่ดี ทำให้ครูสามารถรู้ความก้าวหน้าของนักเรียนในงานที่มอบหมาย ซึ่งมีวิธีการบริหารการทำงานของนักเรียนดังนี้

1) ระบบการให้ระดับคะแนน (Grading System) เนื่องจากระบบการให้ระดับคะแนนเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับนักเรียนเองและผู้ปกครอง เพราะเป็นหลักฐานที่ใช้บอกความสำเร็จของนักเรียน ดังนั้นระบบการให้เกรดของครูต้องสะท้อนคุณภาพของงานที่นักเรียนทำได้ อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ครูควรใช้ระบบการให้ระดับคะแนนช่วยยืนยันว่านักเรียนจะทำงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา อย่างไรก็ตาม สิ่งแรกที่ครูควรทำก่อนให้ระดับคะแนนก็คือ การตรวจสอบว่าโรงเรียนมีนโยบายในการให้ระดับคะแนนอย่างไรและใช้มาตรฐานใดในการให้ระดับคะแนน นอกจากนี้สิ่งที่ต้องคำนึงถึงให้มากที่สุดก็คือ การให้ระดับคะแนนนั้นต้องเป็นการประเมินความสามารถที่ถูกต้องของนักเรียนมากที่สุด ซึ่งไม่เพียงแต่ให้ระดับคะแนนตอนสอบ หรือเมื่อทำกิจกรรมสำคัญเท่านั้น อาจให้ได้ทุกครั้งที่มีการส่งงาน ในลักษณะการบันทึกว่า งานนั้น "เป็นที่น่าพอใจ" หรือ "ไม่เป็นที่น่าพอใจ"

2) ระบบการให้ผลย้อนกลับและการตรวจสอบ (Feedback and Monitoring) นอกจากระบบการให้ระดับคะแนนแล้ว ครูควรมีวิธีการสำหรับแจ้งให้นักเรียนทราบถึงความสามารถของพวกเขาโดยการตรวจงาน ซึ่งถือว่าเป็นประเมินความสามารถของนักเรียน เนื่องจากการประเมินความสามารถบ่อย ๆ เป็นการทำให้นักเรียนทราบว่าเขทำงานผิดพลาดอย่างไรบ้าง อย่างไรก็ตาม ถ้าครูให้งานนักเรียนทุกวัน ครูต้องรับผิดชอบตรวจงานของนักเรียนทุกวันด้วย เพื่อลดภาระหนักในงานตรวจงาน ครูอาจวิธีการต่อไปนี้

2.1 ให้นักเรียนตรวจงานของตนเอง

2.2 ให้นักเรียนเปลี่ยนกันตรวจ

2.3 อธิบายวิธีการตรวจให้นักเรียนทราบตามที่ครูต้องการ

2.4 บันทึกระดับคะแนนจากการบอกของนักเรียนผู้ตรวจงานหรือรวบรวมไปบันทึกภายหลัง นอกจากนี้ การให้ผลย้อนกลับอีกอย่างหนึ่งก็คือ การคืนผลผลการสอบย่อยหรือผลการบันทึกคะแนนย่อย ให้นักเรียนกลับไปพิจารณาถึงข้อผิดพลาดของตนเอง

3) การตรวจสอบงานที่กำลังทำอยู่ (Monitoring Student Work in Progress) แทนที่ครูให้งานแก่นักเรียน ครูควรให้ความสนใจเป็นพิเศษกับงานของนักเรียน บางครั้งครูจะเริ่มทำงานเลย หรือไปช่วยนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยไม่ได้ตรวจสอบว่านักเรียนสามารถทำงานนั้นได้หรือไม่ ซึ่งจะทำให้นักเรียนไม่สามารถเริ่มทำงานหรืออาจจะเริ่มโดยผิดพลาด และเมื่อนักเรียนเริ่มงานได้แล้วครูควรตรวจสอบการมีส่วนร่วมของนักเรียนหากทำงานเป็นกลุ่ม และตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะ

4) การตรวจสอบระยะยาว (Long-term Monitoring) ทำได้โดยการบันทึกในสมุดสะสมคะแนน ครั้งแรกที่พบว่านักเรียนไม่สามารถส่งงานได้ตามกำหนด ให้พูดกับนักเรียนถึงปัญหา

ที่เกิดขึ้นและให้นักเรียนบอกความต้องการให้ครูช่วย กรณีที่นักเรียนขาดส่งงานบ่อยครั้งเข้า อาจต้องติดต่อผู้ปกครองเพื่อหาทางรับทราบปัญหาของนักเรียน ไม่พยายามใช้การตัดสินให้คะแนน โดยไม่มีข้อมูลเพียงพอ

5) การอธิบายงานและชี้แจงเงื่อนไขของงาน (Communicating Assignment and Work Requirements) ความรับผิดชอบของนักเรียนจะมากขึ้นเมื่อนักเรียนมีความคิดที่ชัดเจนเกี่ยวกับงานที่จะทำ ฉะนั้น ครูต้องอธิบายเงื่อนไขและลักษณะของงานอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามการอธิบายอาจใช้ไม่ได้ผลทั้งหมด เนื่องจากอาจมีบางคนไม่ตั้งใจฟัง หรือมีนักเรียนขาดเรียนในวันนั้น ดังนั้นครูควรเขียนป้ายขนาดใหญ่ หรือเขียนบนกระดานและห้ามลบ หรือให้นักเรียนเขียนรายละเอียดของงานใส่ไว้สมุด หรือพิมพ์เอกสารแจกให้นักเรียนทุกคน ในเอกสารนั้นควรบอกเกณฑ์ที่จำเป็นสำหรับงานด้วย เช่น ระบุขนาดกระดาษที่จะใช้ทำงาน ความยาวของงาน กำหนดส่ง หรือบอกรายละเอียดอันแสดงถึงความสำเร็จในการทำงานไว้ด้วย

จะเห็นได้ว่า ประเด็นสำคัญในการบริหารชั้นเรียนเพื่อสร้างเสริมวินัยอีกอย่างหนึ่งก็คือ การบริหารเกี่ยวกับงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ ซึ่งถ้าหากไม่มีการจัดระบบในการให้งานที่ดี นักเรียนก็จะไม่เห็นประโยชน์ของงาน ทำให้เกิดการละทิ้ง ไม่รับผิดชอบต่องาน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

2.5.2.4 การให้แรงเสริมและการลงโทษ

1) การให้แรงเสริม การให้แรงเสริมเป็นสิ่งจำเป็นมากในการจัดการชั้นเรียน เนื่องจากการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของนักเรียน ตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ และเป็นการสนับสนุนการแสดงพฤติกรรมอันพึงประสงค์ ซึ่งเราต้องการให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน เราอาจให้แรงเสริมหลายวิธีด้วยกัน เช่น ให้รางวัลเป็นสิ่งของมีค่าหรือใบประกาศเกียรติคุณ หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ให้คำชมเชย ให้ทำกิจกรรมที่ชอบ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องเลือกที่จะทำให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัยและโอกาส และให้พอพอดีไม่มากหรือน้อยเกินไป

2) การลงโทษ การลงโทษจะเป็นการบอกให้นักเรียนทราบว่าพฤติกรรมที่นักเรียนทำนั้นไม่อยู่ในความคาดหวังของครู หรือผิดต่อกฎระเบียบที่ได้วางไว้ มีหลายวิธี เช่น

2.1 การตัดคะแนน กรณีที่เข้าห้องเรียนช้า หรือขาดส่งงาน หรือทำงานไม่ได้

2.2 การให้นักเรียนเสียสิทธิ์ที่ควรจะได้ เช่น ถ้านักเรียนคุยกันขณะที่ทำงาน ทั้งที่ทราบว่าเป็นข้อห้าม ครูอาจให้หนึ่งคนเดียวทั้งชั่วโมงโดยไม่ให้คุยกับใครเลย หรือให้หนึ่งทำงานคนเดียวโดยไม่ได้อ่านหนังสือที่คนอื่นได้อ่าน หรือไม่ได้ร่วมเล่นเกม เป็นต้น

2.3 การปรับ ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงการปรับเงิน แต่เป็นการปรับโดยให้ทำกิจกรรม

เช่น นักเรียนไม่สนใจฟังครูอธิบายจนทำงานไม่ได้ อาจได้รับการลงโทษด้วยการให้คัดลายมือให้สะกดคำศัพท์ เป็นต้น

2.4 ให้กลับบ้านช้ากว่าเพื่อน ทั้งนี้ต้องอยู่ภายในความดูแลของครูหรือนักเรียนรุ่นพี่ที่ไว้ใจได้ กรณีที่ทำผิดกฎระเบียบของห้องเรียนหรือขาดเรียนนานโดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ ซึ่งครูต้องสอนซ่อมเสริมให้

2.5 ให้นักเรียน กรณีที่ทำผิดกฎร้ายแรง เช่น ทะเลาะวิวาท หยาดคาย แต่เป็นความผิดครั้งแรก แต่ให้อยู่ในความดูแลของครูหรือนักเรียนรุ่นพี่ที่ไว้ใจได้ ให้นั่งอยู่ในห้องหรือบริเวณที่จัดไว้ให้ ทำงานที่มอบหมายเกี่ยวกับการเรียน

สรุปได้ว่า ในกระบวนการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนนั้น การให้แรงเสริมและการลงโทษเป็นเรื่องที่สำคัญไม่น้อย เนื่องจากจะเป็นการกระตุ้นผู้เรียนให้คงพฤติกรรมที่ดีไว้ และละเลยพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันการเกิดวินัยแบบถาวร เพราะการให้แรงเสริมและการลงโทษนั้น เป็นการแสดงว่า มีการวิเคราะห์ผู้เรียนอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นเมื่อครูพบปัญหานักเรียนก็สามารถแก้ไขได้ทันที่

2.5.2.5 การประเมินการจัดห้องเรียนและประเมินชั้นเรียนโดยรวม

การประเมินชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ครูปรับปรุงห้องเรียนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ครูควรมีการวางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบ ตลอดจนนำผลการประเมินนั้นมาปรับปรุงชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง บางครั้งครูอาจประเมินโดยการสังเกต จดบันทึกสถิติ หรือทำแบบประเมินโดยให้คนอื่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้วย ซึ่งก็คงจะเป็นเพื่อนร่วมงานและนักเรียนนั่นเอง

กล่าวโดยสรุปแล้ว การจัดการชั้นเรียน จะเกี่ยวข้องกับ 2 ประเด็นหลัก ได้แก่ ประเด็นการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตั้งแต่การจัดห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียนและประเด็นเกี่ยวกับการจัดการด้านวินัยของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย การบริหารชั้นเรียนการสร้างกฎระเบียบต่าง ๆ การจัดการเกี่ยวกับการทำงานของนักเรียนในระหว่างดำเนินการเรียนการสอน การเสริมแรงและการลงโทษ

2.5.3 กฎของการจัดการชั้นเรียน

Smith and Laslett (1993) นำเสนอกฎ 4 ประการของการจัดการชั้นเรียนไว้ว่า กฎข้อที่ 1 กฎของการเข้าบทเรียน (Get them in) ซึ่งเกี่ยวข้องกับการทักทาย การจัดที่นั่ง และการเริ่มเข้าสู่บทเรียน ก่อนที่บทเรียนจะเริ่มต้น ครูควรสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองโดยการทักทาย ตรวจสอบเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น ดูความเรียบร้อยของห้อง อุปกรณ์ และ

นักเรียน ดูการนั่งของนักเรียนว่าเหมาะสมกับการสอนในชั่วโมงนั้นหรือไม่ หากเห็นว่าไม่เหมาะสม ควรปรับเปลี่ยนก่อนที่จะเริ่มสอน หลังจากนั้นจึงเริ่มเข้าสู่บทเรียนตามขั้นตอนในรูปแบบการสอนที่เลือกใช้

กฎข้อที่ 2 กฎของการปล่อยนักเรียนออก (Get them out) การเตรียมการจบบทเรียนอย่างระมัดระวังเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดที่จะตัดสินได้ว่าครูคนนั้นจัดการชั้นเรียนได้ดีเพียงไร ชั้นเรียนที่จบลงด้วยสถานการณ์ที่มีเสียงดัง มีความอลเวง และความเครียด จะทำให้ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนค่อย ๆ สูญเสียไป วิธีการที่จะจบบทเรียนได้อย่างดี ประกอบด้วย

1) การสรุปบทเรียน หลังจากทำงานที่ได้รับมอบหมายและเก็บอุปกรณ์ต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว นักเรียนควรมีเวลาสักเล็กน้อยที่สรุปสาระสำคัญที่ได้เรียนรู้ ซึ่งอาจใช้รูปแบบของการตอบคำถามสั้น ๆ หรือขีดเส้นใต้ข้อความสำคัญ หรือวิธีการอื่น ๆ และที่สำคัญนอกจากจะเป็นการทบทวนสิ่งที่ได้เรียนไปแล้ว ควรใช้การสรุปบทเรียนให้นักเรียนหาความสัมพันธ์ของความรู้ที่ได้รับกับการเรียนรู้ครั้งต่อไป หรือกิจกรรมต่อไปด้วย นอกจากนั้นเกรย์และริเชอร์ (Gray and Richer , 1988 : quoted in Smith and Robert, 1993) ยังชี้ให้เห็นความสำคัญที่จะใช้เวลานี้ เพื่อให้ความคิดเห็นแก่เด็ก การชมเชยงานที่ทำได้ดี และการเตือนให้นักเรียนทราบล่วงหน้าว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ เกิดขึ้นหรือไม่ในการเรียนการสอนครั้งต่อไป

2) การปล่อย การเลือกวิธีปล่อยนักเรียนขึ้นอยู่กับอายุของนักเรียนด้วย ถ้าเป็นนักเรียนชั้นประถม ครูอาจต้องมีวิธีการที่เคร่งครัดในการออกจากห้อง จนต้องควบคุมนักเรียนไปถึงประตูโรงเรียน แต่ถ้าเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อาจต้องฝึกฝนในเรื่องความมีระเบียบวินัยในการเก็บอุปกรณ์ให้เข้าที่ก่อนที่จะเดินออกจากห้อง ไปโดยที่ครูยืนดูอยู่ที่ระเบียบหน้าห้อง

กฎข้อที่ 3 กฎแห่งการ"เข้าถึง"วิชาที่สอน (Get on with it) โดยต้องเข้าถึง

1) เนื้อหาวิชา การเลือกเนื้อหาเพื่อสอนนักเรียนในแต่ละระดับเป็นสิ่งสำคัญมาก ครูควรพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร โดยเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน

2) ตัวนักเรียน การที่ครูจะ"เข้าถึง" ซึ่งในที่นี้หมายถึง เข้าใจนักเรียนได้นั้นครูควรมีเทคนิคต่อไปนี้ (Kounin, 1970 and Brophy and Evertson, 1976 : quoted in Smith and Laslett, 1993)

2.1 "Withitness" หมายถึง การจัดระบบเพื่อให้ผู้สอนรู้ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในห้องเรียน โดยมีลักษณะที่เรียกว่า "eyes on back of head" และไม่เพียงแต่รู้เท่านั้น ต้องแสดงให้เห็นให้นักเรียนรู้ว่าครูรู้ โดยการสื่อสารกับนักเรียนเพื่อจัดการปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

2.2 "Smoothness" หมายถึง การจัดระบบเพื่อให้การเปลี่ยนกิจกรรมหนึ่งไปยังอีก

กิจกรรมหนึ่งในการเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่น เพื่อไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในห้องเรียนระหว่างที่มีกิจกรรมการเรียนการสอน

นอกจากนี้ การที่จะเข้าใจนักเรียนได้ครูจะต้องแสดงกิริยาท่าทางอย่างเปิดเผย เช่น เมื่อพูดกับนักเรียนแต่ละคน ควรมองตาของเขาด้วย และเมื่อต้องการเปลี่ยนเรื่องใหม่ครูก็ควรจะเปลี่ยนไปสลับตากับนักเรียนอีกคนหนึ่ง เป็นต้น หรือในการจัดการกับพฤติกรรมที่เป็นการละเมิดกฎของห้องเรียน ครูอาจใช้สายตาดูนักเรียนก่อนจะเรียกชื่อและบอกให้เลิกแสดงพฤติกรรมนั้น

กฎข้อที่ 4 การเข้าถึงตัวนักเรียน การที่จะเข้าใจนักเรียนแต่ละคน ครูควรต้องเรียนรู้เพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล นับตั้งแต่รู้จักชื่อ รู้ความสามารถ รู้จักพฤติกรรมโดยรวมของนักเรียน โดยอาจต้องใช้การสังเกต จดจำด้วยการจัดระบบหรือการทำแผนผังห้องเรียน แผนผังระบุพฤติกรรมที่นักเรียนชอบทำในระหว่างมีการเรียนการสอน นอกจากนั้นครูจะต้องหาทางให้ตนเองรู้สึกอยู่เสมอระหว่างสอนว่า เกิดอะไรขึ้นบ้างในห้องเรียน

จากกฎทั้ง 4 ข้อที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า การจัดการชั้นเรียนนั้นเป็นเรื่องที่ครูผู้สอนทุกคนหรือทุกรายวิชา ต้องเตรียมการและดำเนินการ เนื่องจากเกี่ยวข้องกับการบริหารการเรียนการสอนในแต่ละครั้งให้ประสบผลสำเร็จ โดยให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย เนื่องจากครูในยุคปัจจุบันมีอาจเป็นเพียง "ผู้บอก" ความรู้ให้แก่เด็กนักเรียนอีกต่อไป แต่มีบทบาทของการเป็น "ผู้จัดการ" เพิ่มเข้าอีกด้วย โดยเป็นการจัดการทั้งตัวผู้เรียน บรรยากาศการเรียนและเวลาที่ใช้ในการเรียน ให้ทุกอย่างสอดคล้องกับการทำให้การสอนบรรลุผล

2.5.4 ทักษะในการจัดการชั้นเรียน

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าการจัดการชั้นเรียน มีประเด็นหลักเกี่ยวข้องกับการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเสริมสร้างวินัยในชั้นเรียน ซึ่งทั้ง 2 เรื่องนี้มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายสำคัญก็คือ ให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน Epstein (1979) ได้นำเสนอทักษะที่จะช่วยกระตุ้นนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างบรรลุจุดมุ่งหมาย ด้วยการเพิ่มพฤติกรรมการทำงาน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทักษะที่ 1 การให้คำสั่งที่ชัดเจน ด้วยวิธีการ

1) ให้คำสั่งที่ถูกต้อง ซึ่งควรประกอบด้วย การบอกสิ่งที่จะให้นักเรียนทำ บอกเหตุผลที่ให้ทำ บอกสภาพการได้รับความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา กำหนดเวลาในการทำงาน บอกกิจกรรมที่จะให้ทำหลังจากทำงานเสร็จสิ้นแล้ว และระบุเกณฑ์และเงื่อนไขที่จำเป็นในการทำงาน เช่น การระบุว่าหากทำงานไม่เสร็จตามเวลาที่กำหนดให้จะต้องทำให้เสร็จภายในเมื่อใด

2) อธิบายเกี่ยวกับคุณภาพงานที่ครูต้องการ ซึ่งข้อนี้จะทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบมาก

ขึ้นเนื่องจากต้องทำงานให้ดีที่สุด

3) ใช้วิธีการให้คำสั่งหลาย ๆ รูปแบบ เช่น บอกด้วยวาจา เขียนใส่กระดานแผ่นใหญ่ พอสมควรติดให้เห็น หรือเขียนใส่แผ่นโปสเตอร์ เป็นต้น

4) หลังจากแจ้งคำสั่งให้นักเรียนทราบแล้วทบทวนและตรวจสอบความเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง ด้วยการถาม

5) หากนักเรียนมีข้อสงสัยเกี่ยวกับคำสั่ง ให้ยอมรับข้อสงสัยนั้นและพยายามใช้เวลาอันสั้น อธิบายให้นักเรียนเข้าใจอีกครั้ง

6) ก่อนเริ่มทำงานให้นักเรียนเขียนคำสั่งก่อนเสมอ

7) บางครั้ง หากคำสั่งมีความซับซ้อน ครูควรพิมพ์เป็นเอกสารแจกให้นักเรียนถือไว้

ทักษะที่ 2 การเริ่มบทเรียน มีวิธีการที่น่าสนใจต่อไปนี้

1) สร้างสัญลักษณ์หรือลักษณะเฉพาะเพื่อเป็นสัญญาณในการเริ่มบทเรียน เช่น อาจใช้ คำพูดแปลก ๆ หรือร้องเพลงบางเพลง เมื่อพูดหรือร้องขึ้นมาแสดงว่าทุกคนพร้อมจะเริ่มบทเรียน

2) ไม่เริ่มบทเรียนจนกว่าจะเห็นว่านักเรียนทุกคนพร้อมที่จะเรียน

3) ก่อนเข้าสู่บทเรียน ครูควรแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และการประเมินผลที่จะเกิดขึ้น ให้นักเรียนทราบเพื่อดึงดูดความสนใจ

4) กระตุ้นความสนใจโดยการประสานเนื้อหาที่จะเรียนเข้ากับชีวิตประจำวันให้ได้

5) เริ่มต้นบทเรียนด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจมากที่สุดเพื่อให้เขามีความรู้สึกที่ดีแต่เริ่มต้น

6) ทำท่ายักเขย่งอยู่เสมอ เพื่อให้เขาเข้าถึงบทเรียนอย่างมีความมุ่งมั่น

ทักษะที่ 3 การทำให้นักเรียนคงความตั้งใจให้นานที่สุด โดยใช้วิธี

1) นับตั้งแต่การจัดห้องเรียนให้น่าเรียน ที่สำคัญที่สุดต้องเป็นห้องเรียนที่ไม่มีนักเรียน คนใดนั่งหันหลังให้ครู

2) การจัดที่นั่ง ให้นักเรียนควรมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสร่วม กิจกรรมการเรียนให้มากที่สุด

3) ในการเรียกให้นักเรียนตอบคำถามหรือร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน ควรใช้วิธีสุ่มเรียก และทางที่ดีเพื่อกันลืม เราอาจทำเครื่องหมายไว้หน้าชื่อนักเรียนที่ถูกเรียกไปแล้ว

4) เมื่อเรียกให้นักเรียนตอบ โดยเฉพาะนักเรียนที่อ่อน ควรต้องรอให้นักเรียนมีโอกาส คิดสักพักจึงเปลี่ยนไปเรียกนักเรียนคนอื่นถ้าคนแรกตอบไม่ได้ การที่ครูไม่รอให้เขาได้ตอบเสียเลย จะเป็นการทำให้เขาท้อถอย ไม่ตั้งใจเรียนอีกต่อไป และนักเรียนจะขาดความมั่นใจในที่สุด

5) ให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นต่อคำตอบของเพื่อน

6) พยายามอย่าย้ำคำตอบของนักเรียนจนบ่อยเกินไป เพราะจะทำให้นักเรียนรู้สึกว่าคุณ

อื่นไม่จำเป็นต้องฟังคำตอบของเพื่อนเพราะครูจะเป็นคนทวนคำตอบเองอยู่แล้ว ทำให้นักเรียนลดความสนใจลงไปเพราะมีส่วนร่วมในการเรียนน้อยลง

7) ครูที่แสดงความกระตือรือร้น มีท่าทางกระฉับกระเฉง พูดจาด้วยน้ำเสียงหลายระดับ มีชีวิตชีวาจะทำให้นักเรียนตั้งใจเรียนไปด้วย เนื่องจากจะไม่เกิดภาวะเบื่อหน่ายขึ้นในระหว่างการเรียนรู้

8) ครูควรกระตุ้นนักเรียนด้วยการชมเชยนักเรียนอย่างตรงไปตรงมาในบางโอกาส

9) ใช้สื่อการสอนและวิธีการสอนที่หลากหลาย ทันสมัยและปรับปรุงอยู่เสมอ

10) ให้งานที่มีระดับความยากง่ายตามความเหมาะสม โดยปกตินักเรียนจะชอบทำงานที่มีความยากง่ายปานกลาง ถ้าง่ายเกินไปนักเรียนก็จะเบื่อ ยากเกินไปก็จะเกิดความรู้สึกท้อถอย

11) เพิ่มความเปลี่ยนแปลงให้เกิดความน่าสนใจในงาน เช่น อาจปรับบทเรียนให้ทันสมัยให้เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ปัจจุบัน โดยอาจสร้างงานให้อยู่ในรูปของเกม

ทักษะที่ 4 การจัดสรรเวลา ทำได้โดย

1) แบ่งกิจกรรมออกเป็นช่วงย่อย ๆ ภายในเวลาที่กำหนดไว้ เพื่อให้นักเรียนทำงานโดยไม่เร่งรีบเกินไปและให้นักเรียนทำงานได้เสร็จเป็นชิ้น ๆ

2) บางครั้งอาจต้องกำหนดเวลาพักระหว่างบทเรียนที่ใช้เวลาเกิน 30 นาที เนื่องจากนักเรียนอาจมีความเหนื่อยล้าและไม่มีสมาธิถ้าใช้เวลานานเกินไปกับบทเรียน

3) ระหว่างทำงาน ครูควรสังเกตลักษณะของร่างกายนักเรียนที่บอกว่านักเรียนกำลังล้าสั่นหรืออ่อนเพลีย ครูที่มองไปรอบ ๆ ห้องระหว่างสอนมักจะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดีกว่าครูที่มัวแต่สนใจนักเรียนเพียงบางกลุ่ม

ทักษะที่ 5 การให้งานบนโต๊ะอย่างมีประสิทธิภาพ

1) ครูควรวิเคราะห์งานก่อนที่จะให้นักเรียนทำ เพื่อให้งานที่นักเรียนต้องใช้เวลาส่วนมากนั่งทำอยู่กับที่นั้นมีคุณค่า สามารถประเมินความสำเร็จได้ด้วยตัวครูและนักเรียนเอง

2) ใช้วิธีที่หลากหลายในการให้นักเรียนนั่งทำงาน เช่น ให้ทำเป็นคู่ หรือเป็นกลุ่ม

3) กำหนดขั้นตอนที่ชัดเจน ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น

4) ตูแผลการทำงานบนโต๊ะด้วยการเดินไปรอบ ๆ ห้องอย่างมีระบบ

5) ตรวจสอบงานของนักเรียนและให้คำแนะนำให้นักเรียนปรับปรุงงานอย่างเหมาะสม

ทักษะที่ 6 การสรุปบทเรียน

1) เมื่อจบบทเรียนแต่ละบท ให้นักเรียนบันทึกสิ่งที่เขาได้เรียนรู้สัก 1 อย่าง แล้วลุ่มนักเรียนให้เล่าให้เพื่อนฟัง นักเรียนจะได้แลกเปลี่ยนความรู้กัน

2) ให้นักเรียนออกมารายงานสรุปบทเรียน โดยสร้างสถานการณ์สมมุติ เช่น สมมุติให้

เป็นการรายงานข่าวประจำวัน เป็นต้น

3) ให้นักเรียนออกมาแสดงหน้าชั้นในรูปของละคร หรือการละเล่นที่แฝงเนื้อหาที่เขาเรียนรู้

4) ให้งาน เช่น ให้อวตภาพ ทำแผ่นป้าย เขียนบทความ เกี่ยวกับความรู้ที่ได้

5) ให้นักเรียนอธิบายสิ่งที่ได้เรียนรู้ให้เพื่อนในห้องหรือคนที่บ้านฟังแล้วบันทึกการอธิบายไว้ในสมุด มีการลงชื่อผู้ฟังไว้ด้วย

6) จัดแสดงผลงานของนักเรียนเมื่อเรียนผ่านไปพอสมควรแล้ว

7) กำหนดให้มีการทบทวนบทเรียนบ่อย ๆ นอกเวลาเรียน

ทักษะที่ 7 การให้ข้อมูลย้อนกลับและการประเมินผลที่มีประโยชน์ เพื่อจุดประสงค์

1) กระตุ้นการเรียนรู้โดยการให้นักเรียนรู้ความก้าวหน้าในการเรียนของตน

2) เพื่อให้ครูได้ปรับปรุงการสอนของตน

3) เพื่อการปรับปรุงหลักสูตร

4) เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของโปรแกรมการเรียน

วิธีการประเมินผล

1) ช่วยนักเรียนทราบว่าผลการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้

2) บอกเกณฑ์การประเมินผลให้นักเรียนรู้ตั้งแต่เริ่มเรียน

3) บันทึกข้อมูลเพื่อให้นักเรียนได้ติดตามความก้าวหน้าของตน

4) พยายามให้นักเรียนบันทึกความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลวของตนเอง โดยการรับช่วยนักเรียนแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองอยู่เสมอ

5) ให้ความเห็นอย่างตรงตรงไปตรงมาเกี่ยวกับการเรียนรู้และการทำงานของนักเรียน

6) ไม่ให้ความสำคัญกับการแข่งขันกันกับเพื่อน เพราะจะทำให้นักเรียนเข้าใจได้ว่าจุดประสงค์ของการเรียนอยู่ที่การเอาชนะเพื่อน มากกว่าเพื่อเข้าใจเนื้อหา ซึ่งเป็นการประเมินตนเองที่ไม่ถูกต้อง

7) ไม่ให้ความสำคัญกับการได้ระดับคะแนนในฐานะที่เป็นสิ่งสะท้อนผลงานของนักเรียนมากเกินไป โน้มน้าวให้นักเรียนเห็นว่าความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนอยู่ที่การปรับสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตจริงมากกว่า

ทักษะที่ 8 การใช้จุดเปลี่ยนอย่างแนบเนียน

การเสียเวลาในการเปลี่ยนกิจกรรมในระหว่างที่มีการเรียนการสอนนั้นเป็นเรื่องที่เป็นปัญหาสำหรับการเรียนการสอนทุกระดับ วิธีการต่อไปนี้จะป้องกันปัญหานี้ได้

1) จัดห้องเรียนให้มีความคล่องตัวสูง คือ มีที่ว่างเพียงพอสำหรับเคลื่อนที่ทำ

กิจกรรมต่าง ๆ จัดวางสิ่งของที่จำเป็นต้องใช้ ไว้ในที่สะดวกแก่การนำมาใช้ ไม่วางสิ่งของ เกะกะขวางทางเดิน

- 2) ตีตประกาศตารางเวลาและอธิบายการเปลี่ยนแปลงตารางทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลง
- 3) เตรียมเนื้อหาให้พร้อมสำหรับบทเรียนต่อไป โดยการวางแผนการสอนอย่างรัดกุม จัดเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอนให้พร้อมใช้งาน จะทำให้ประหยัดเวลาและป้องกันการหยุดชะงัก ของนักเรียน ถ้าหากครูต้องวิ่งออกจากห้อง ในระหว่างที่กำลังสอนเพราะครูลืมนำแผนที่มาประกอบ การสอนด้วย

4) ไม่ช่วยนักเรียนทำงานที่สามารถทำได้ด้วยตนเอง ได้ เพื่อลดเวลาสำหรับเตรียมทำสิ่งอื่น ที่จำเป็นกว่า นอกจากนั้น งานบางอย่างก็เป็นความต้องการมีส่วนร่วมของนักเรียนอยู่แล้ว

5) ใช้คำสั่งอย่างมีขั้นตอนที่ชัดเจน ด้วยการอธิบายสั้น ๆ แต่ได้ใจความ

6) ในบางครั้งอาจใช้การแข่งขันเป็นกลุ่มเพื่อเปลี่ยนกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียน สนุกสนาน และไม่ทราบว่าการเปลี่ยนกิจกรรมจนการเล่นเกมนั้นสุด

เมื่อพิจารณาทักษะการจัดการชั้นเรียนทั้ง 8 ทักษะ จะพบว่าการจัดการชั้นเรียนนั้น มีรายละเอียดมากมาย แต่เป็นเรื่องที่ไม่ควรมองข้ามทั้งสิ้น อาจสรุปได้ว่า ทักษะการเริ่มบทเรียน การให้คำสั่งที่ชัดเจน การคงความตั้งใจของนักเรียน และการจัดสรรเวลา อยู่ในขั้นวางแผนก่อน สอนของครู ส่วนการให้ทำงานบนโต๊ะ การใช้จุดเปลี่ยนระหว่างกิจกรรม อยู่ในขั้นดำเนินการสอน และการสรุปบทเรียนตลอดจนการประเมินผลอยู่ในขั้นสรุปและประเมินผลหลังสอน ซึ่งทั้ง 3 ขั้นตอนก็เป็นขั้นตอนทั่วไป ของการจัดการเรียนการสอน นั่นเอง

2.6 การจัดการชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

2.6.1 พื้นฐานแนวคิดในการจัดการชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

Underwood (1987) ระบุว่า การจัดการชั้นเรียนภาษาอังกฤษที่มีประสิทธิภาพจะต้องตั้ง อยู่บนพื้นฐานความคิดดังต่อไปนี้

2.6.1.1 การทำความรู้จักตนเองของครู ครูควรรู้จักความสามารถทางภาษาของ ตัวเอง ควรรู้ว่าตนมีความชำนาญพิเศษด้านใด มีความรู้เฉพาะด้านมากน้อยแค่ไหน มีความรู้ทั่วไป เพียงพอหรือไม่ และมีทัศนคติอย่างไรต่อการจัดการเกี่ยวกับวินัยนักเรียนและมีโอกาสในการพัฒนา ตนเองมากน้อยเพียงไร ซึ่งในการพัฒนาตนเองด้านภาษาเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นมากสำหรับครูสอน ภาษาอังกฤษ อาจทำได้โดยวิธี

1) การพัฒนาเกี่ยวกับภาษาของตนเอง โดยวิธีการส่วนตัว ด้วยการสร้างความคุ้นเคยใน การใช้ภาษาอังกฤษ อาจทำได้โดยการฝึกออกเสียงที่เป็นปัญหาอยู่เสมอ

2) การพัฒนาโดยกลุ่ม ทำได้โดยการพูดคุยกับเพื่อนร่วมงานหรือหัวหน้างานที่มีความชำนาญมากกว่า

3) การพัฒนาอย่างเป็นทางการโดยการเข้าร่วมชมรมหรือสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาษาโดยเฉพาะ

2.6.1.2 การทำความรู้จักโรงเรียนของครู รู้จักนโยบายของโรงเรียน รู้ทัศนคติของครูคนอื่น ๆ ในโรงเรียน รู้จักขอบเขตของความรับผิดชอบต่องานอื่นนอกเหนือจากการสอน รู้จักรูปแบบการทำงานด้านอื่นของเพื่อนร่วมงาน ซึ่งอาจทำได้โดยการร่วมกันทำแผนผังแสดงความรับผิดชอบงานของบุคคลในโรงเรียน เพื่อให้เข้าใจระบบงานร่วมกันและให้ความช่วยเหลือกันและกันตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

2.6.1.3 การรู้จักนักเรียน นับตั้งแต่ ชื่อ ภูมิหลัง ความสนใจ ประสบการณ์ในการเรียนภาษาอังกฤษ ตลอดจนทัศนคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียน ซึ่งครูจะรู้ในจุดนี้ได้ต้องใช้เวลาและวิธีการหลายวิธีการ เช่น สังเกต สอบถามนอกเวลาเรียน ให้ตอบแบบสอบถาม หรือแบบประเมินต่าง ๆ

2.6.1.4 การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่สนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งทำได้โดย

1) การสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของห้องเรียน ด้วยการ

1.1 เรียกชื่อนักเรียนทุกคนและพยายามจำชื่อให้ได้ในเวลาอันสั้น

1.2 แสดงออกอย่างสุภาพต่อนักเรียน และตั้งความคาดหวังให้นักเรียนทราบว่านักเรียนจะต้องสุภาพต่อทั้งครูและเพื่อน

1.3 ไม่แสดงออกว่าสนใจนักเรียนคนไหนเป็นพิเศษ

1.4 วางแผนการสอนไว้อย่างชัดเจน แต่ควรให้ยืดหยุ่นได้บ้างเมื่อเกิดปัญหาเฉพาะหน้า

1.5 แจ้งให้นักเรียนทราบว่าครูคาดหวังอะไรบ้างจากบทเรียนนี้ และเมื่อจบบทเรียน

บอกนักเรียนอีกครั้งหนึ่งว่าครูรู้สึกอย่างไร

1.6 ให้โอกาสนักเรียนได้พูดคุยและรับฟังกันและกันด้วย ไม่ใช่ให้รับฟังครูเพียงฝ่ายเดียว

1.7 ครูควรทำในสิ่งที่พูด ไม่แสดงอาการลังเล

1.8 ทำในสิ่งที่ครูบอกนักเรียนไว้แล้วว่าครูทำได้

1.9 ปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างคงที่สม่ำเสมอ ไม่เปลี่ยนแปลงกลับไปกลับมา

2) สร้างความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน ด้วยการ

2.1 ใช้ภาษาอังกฤษในห้องเรียนอย่างมั่นใจจนให้นักเรียนคุ้นเคย และเห็นเป็นเรื่องปกติ

2.2 พยายามสนทนากับนักเรียนโดยใช้สิ่งแวดล้อมในห้องเรียนเป็นหัวข้อสนทนา

2.3 ไม่แสดงอาการเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนแก่นักเรียนอ่อนในห้องเรียน แต่ควรปฏิบัติกับนักเรียนอ่อนอย่างอ่อนโยนและอดทนที่จะอธิบายหรือสอนอย่างจริงจัง

3) สร้างความสมดุลระหว่างความถูกต้องและความคล่องในการใช้ภาษา ซึ่งเป็นหลักการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารที่เป็นแนวการสอนที่ยึดมากในปัจจุบัน ครูสามารถสร้างความสมดุลได้โดยการวางแผนการสอนให้สมดุลระหว่างทั้งสองเรื่องและแจ้งให้นักเรียนทราบด้วย

4) การใช้ภาษาให้เหมาะสม นักเรียนจะสามารถใช้ภาษาได้เหมาะสมโดยที่ครูใช้ให้นักเรียนได้ยินบ่อย ๆ โดยภาษาที่ง่าย ๆ เช่น คำทักทาย ขอโทษ ขออภัย คำถามตอบในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันในห้องเรียน ถ้าเป็นการสอนให้นักเรียนใช้ ครูก็ไม่ควรเคร่งครัดกับความถูกต้องทางไวยากรณ์มากนักเพื่อให้นักเรียนกล้าที่จะพูด

5) การกระตุ้นให้กำลังใจนักเรียน ในการเรียนการสอนครูควรมีบทบาทในการให้กำลังใจนักเรียนทั้งด้วยวาจาและท่าทาง และควรหลีกเลี่ยงการเปรียบเทียบนักเรียนในด้านความสามารถในการเรียนหรือแม้กระทั่งการทำกิจกรรม แต่ควรแก้ไขนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือทำงานไม่เรียบร้อยด้วยการหาข้อชมเชยก่อนแล้วจึงบอกข้อบกพร่องของเขาด้วยท่าทีที่อ่อนโยน

6) ให้โอกาสนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการพูด เป็นเรื่องที่ยากสำหรับห้องเรียนขนาดใหญ่ที่จะให้นักเรียนได้ฝึกพูดทุกคน เพราะครูอาจจำชื่อนักเรียนได้ไม่หมดหรือเวลาไม่เพียงพอในการฝึก ดังนั้นวิธีการต่อไปนี้อาจช่วยให้ครูแก้ปัญหานี้ได้

6.1 ใช้บัญชีรายชื่อที่ทางโรงเรียนทำไว้ในวันแรก ๆ ของการเรียนการสอน

6.2 ใช้การตอบคำถามหรือทำกิจกรรมโดยการเรียกนักเรียนจากแถวหรือจากกลุ่ม

6.3 ถ้าพบว่ามีนักเรียนเพียงคนเดียวหรือสองคนตอบคำถามครั้งแล้วครั้งเล่า อาจตั้งกฎไว้ว่าคนที่ตอบคำถามมากกว่า 3 ครั้งแล้ว ไม่ต้องตอบเพื่อเปิดโอกาสให้คนอื่น

6.4 ถามคำถามแรกโดยเรียกให้นักเรียนตอบ เมื่อนักเรียนตอบแล้วให้ตั้งคำถามถามเพื่อนอีกคนในห้อง ทำเช่นนั้นไปเรื่อย ๆ จนกว่าครูจะพบว่านักเรียนได้ฝึกอย่างทั่วถึง

6.5 ถ้าพบว่ามีนักเรียนตอบคำถามครูไม่ได้ พยายามถามซ้ำอีกครั้งหนึ่งโดยทำสัญญาณให้นักเรียนทั้งห้องเงียบก่อน หากยังตอบไม่ได้ครูส่งผ่านคำถามไปยังนักเรียนอีกคนโดยการเรียกชื่อหรือถามนักเรียนทั้งห้องในที่สุด หลีกเลี่ยงการถามทั้งห้องว่า "ใครจะช่วยเขาได้บ้าง" ซึ่งเป็นการย้ำว่านักเรียนที่ตอบไม่ได้แย่มาก

7) จัดกิจกรรมพิเศษเสริมการเรียนการสอน ซึ่งอาจทำได้ทั้งในและนอกเวลาเรียน เช่น การฉายวิดีโอ การสาธิตการทำอาหาร การอ่านบทละคร หรือการวางแผนไปเที่ยวนอกสถานที่ในวันหยุด เป็นต้น

2.6.1.5 การจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน โดยคำนึงถึง แสงสว่างภายในห้อง

อุณหภูมิห้อง ที่นั่งของนักเรียนที่สามารถมองเห็นกระดานหรือการสาธิตของครูได้อย่างทั่วถึง การจัดบอร์ดความรู้ต่าง ๆ หรือจัดมุมภาษาอังกฤษ ในห้องเรียน

2.6.1.6 การเตรียมการสอน ครูจะต้องวางแผนงาน วางแผนการสอน วางแผนการใช้เวลาในแต่ละบทเรียน รวมถึงการเตรียมการเพื่อแก้ปัญหาอันอาจเกิดขึ้นในห้องเรียน

2.6.1.7 การสอนประจำวัน ได้แก่ การเตรียมการเกี่ยวกับการจัดการพฤติกรรมในชั้นเรียน การเริ่มต้นบทเรียน การเปลี่ยนกิจกรรมขณะสอน การจัดกลุ่ม จัดคู่ทำกิจกรรมและการสรุปบทเรียน

2.6.1.8 การใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ในการเรียนการสอน ซึ่งจะต้องมีการวางแผนและเตรียมการล่วงหน้า

อาจกล่าวได้ว่า การจัดการชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษ แม้จะมีรายละเอียดมากมาย แต่โดยรวมแล้ว ไม่แตกต่างจากการจัดการชั้นเรียนวิชาอื่น ๆ มากนัก เพียงแต่การจัดการชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษเพิ่มเติมเรื่องของการใช้ภาษาให้เหมาะสมของครูและใช้อย่างสม่ำเสมอเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภาษา

2.6.2 กิจกรรมการจัดการชั้นเรียนในห้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

นักการศึกษาในต่างประเทศหลายท่าน ได้แก่ Underwood (1987) Byrne (1987) และ Jones (1990) ตลอดจนนักการศึกษาไทยหลายท่าน ได้แก่ สัจ จุฑานันท์ (2532) บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงค์ (2527) รวมทั้ง กวิสรา รัตนาก (2538) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนที่พอจะนำมายึดเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมด้านการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการเสริมสร้างวินัยในชั้นเรียนวิชาภาษาอังกฤษพอสรุปได้ดังนี้

2.6.2.1 กิจกรรมเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่

- 1) การจัดห้องเรียนเพื่อกิจกรรมขณะทำการเรียนการสอน ในลักษณะกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมคู่ กิจกรรมทั้งชั้น และอื่น ๆ ที่มีลักษณะไม่ซ้ำกันและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
- 2) การจัดบอร์ดเสริมความรู้ต่าง ๆ ที่ทันสมัยและเข้ากับเนื้อหาที่นักเรียนกำลังเรียน
- 3) การจัดมุมสื่อการเรียนการสอน วัสดุ อุปกรณ์ประกอบการสอนในห้องเรียน โดยจัดให้สะดวกต่อการใช้งาน และให้นักเรียนสามารถหยิบใช้ในเวลาว่างได้ด้วย
- 4) การจัดกิจกรรมเสริมประสิทธิภาพการเรียน เช่น การเล่นเกม การแข่งขันต่าง ๆ ทั้งในและนอกเวลาเรียน
- 5) การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนการสอน

วิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ การจัดป้ายคำศัพท์ คำสุภาษิตอังกฤษ หรือสำนวน คำคมที่น่าสนใจ ติดทั่วบริเวณห้องเรียน

6) การจัดวัน Outside Tour โดยนำนักเรียนชมโรงเรียนอย่างทั่วถึงซึ่งครูทำหน้าที่เป็น guide นำเที่ยว บรรยายเป็นภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ

2.6.2.2 กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยในชั้นเรียน ประกอบด้วย

1) การกำหนดรูปแบบการให้นักเรียน ในหลายลักษณะ ได้แก่ งานเดี่ยว งานคู่ งานกลุ่ม ซึ่งมีทั้งกำหนดเวลาสั้น ๆ และยาว หากกำหนดรูปแบบที่ชัดเจนก็จะทำให้นักเรียนรู้ระบบและไม่สับสน

2) การกำหนดรูปแบบการตรวจงานนักเรียนหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อกระตุ้นความสนใจ และฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเอง ได้แก่

- 2.1 ตรวจโดยครูตรวจเองทั้งหมด
- 2.2 ตรวจโดยนักเรียนจับคู่เปลี่ยนกันตรวจ
- 2.3 ตรวจโดยนักเรียนช่วยกันตรวจทั้งกลุ่ม
- 2.4 ตรวจโดยนักเรียนเจ้าของงานเอง โดยครูเฉลยหน้าชั้น
- 2.5 ตรวจโดยนักเรียนเจ้าของงานเอง โดยครูติดแบบเฉลยไว้ให้ตรวจนอกเวลาเรียน
- 2.6 ตรวจโดยนักเรียนเจ้าของงานเอง โดยครูติดแบบเฉลยไว้ให้ตรวจในเวลาเรียน
- 2.7 ตรวจโดยให้นักเรียนหาคำตอบด้วยตัวเอง

3) การกำหนดรูปแบบการมอบหมายงานนักเรียน ใช้วิธี

- 3.1 นักเรียนเสนอตัวเองหรือกลุ่มของตนเอง
- 3.2 จับสลาก
- 3.3 ครูเรียกให้ทำ
- 3.4 นักเรียนระบุให้เพื่อนทำ

4) การประเมินตัวผู้เรียน เพื่อให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และให้นักเรียนรู้ความก้าวหน้าตลอดจนความบกพร่องของตนเอง ใช้วิธี

- 4.1 ผู้เรียนประเมินตนเอง
- 4.2 ผู้เรียนให้เพื่อนร่วมชั้นประเมิน
- 4.3 ครูประเมิน

5) การประเมินตัวครู เพื่อให้ชั้นเรียนมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ที่ดี เป็นประชาธิปไตย ครูควรเปิดใจกว้าง ประเมินการสอนของตนเองอยู่เสมอ โดยอาจใช้วิธี

5.1 ครูประเมินตนเอง

5.2 ครูให้นักเรียนประเมิน

5.3 ให้ครูคนอื่นในโรงเรียนประเมิน

6) กิจกรรมการบริหารชั้นเรียน ใช้วิธี

6.1 ครูร่วมวางแผนระเบียบห้องเรียนกับนักเรียน

6.2 นักเรียนช่วยกันจัดห้องให้น่าอยู่

6.3 ตั้งคณะกรรมการบริหารห้องเรียน แล้วให้ทั้งห้องร่วมกันร่างหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ

ของคณะกรรมการ

จากกิจกรรมการจัดการชั้นเรียนในห้องเรียนภาษาอังกฤษดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ นั้น แม้ว่าโดยส่วนใหญ่ครูจะเป็นผู้เตรียมการ แต่ก็ได้หมายความว่านักเรียนไม่มีโอกาสมีส่วนร่วม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกรอบของครูผู้สอน ส่วนกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างวินัยในชั้นเรียนส่วนใหญ่ เป็นกิจกรรมเพื่อฝึกวินัยในตนเองซึ่งจะนำไปสู่การมีวินัยในชั้นเรียนและมีวินัยในสังคมในที่สุด ดังคำกล่าวของ วิวาห์วัน มูลสถาน (2523 : อ้างถึงใน ประณีต ศรีบุญกุล, 2539) กล่าวไว้ว่า "การที่จะเสริมสร้างให้บุคคลมีคุณภาพจะต้องปลูกฝังให้มีวินัยในตนเองเสียก่อน เพราะวินัยในตนเองนั้นเป็นพื้นฐานของการควบคุมตนเองให้มีวินัยทางสังคม"

2.7 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางภาษา

Finocchiaro and Sako (1983 : อ้างถึงใน สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535)

ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการวัดและประเมินการเรียนการสอนภาษาไว้ว่า

- 1) เพื่อประเมินวิธีสอนของครูว่าวิธีสอนแบบใดช่วยให้เกิดการเรียนรู้และวิธีสอนแบบใดที่ต้องการปรับปรุง
- 2) เพื่อประเมินสัมฤทธิ์ผลในการเรียนของผู้เรียนว่ามีความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพียงใด สมควรที่จะได้เลื่อนชั้นให้สูงขึ้นหรืออยู่ที่เดิม
- 3) เพื่อจำแนกหรือจัดลำดับความสามารถของนักเรียนแต่ละคนเพื่อจัดชั้นเรียนหรือแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถเพื่อให้นักเรียนได้เรียนในกลุ่มที่มีความสามารถเท่าเทียมกัน
- 4) เพื่อวินิจฉัยข้อบกพร่องและจุดเด่นในการเรียนภาษาของแต่ละบุคคล
- 5) เพื่อประโยชน์ในการสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนที่เรียนอ่อนหรือล่าช้าหลังเพื่อน
- 6) เพื่อประเมินประสิทธิภาพในการสอนของครู
- 7) เพื่อทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็กในแต่ละระดับอายุ

8) เพื่อทดสอบผลการทดลองเกี่ยวกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน

จะเห็นได้ว่าหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการวัดและประเมินผลที่ปรากฏในคู่มือประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุงพ.ศ. 2533) ที่เสนอว่าให้มีการประเมินผลทั้งเพื่อปรับปรุงการเรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละวิชาที่นักเรียนได้เรียน

สำหรับการใช้แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางภาษานั้น มีจุดประสงค์เพื่อวัดผู้เรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มที่เรียนรายวิชานั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนหรือไม่ โดยแยกออกเป็น 2 ประเภทย่อยคือ แบบสอบปลายภาค และแบบสอบวัดความก้าวหน้า

1) แบบทดสอบปลายภาค ใช้เมื่อผู้เรียนเรียนจบวิชานั้น ๆ แล้ว เนื้อหาของแบบทดสอบจะสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียน ดังนั้นการออกข้อสอบ เนื้อหาจึงต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชาและสามารถชี้ได้ว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์เหล่านั้นมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการให้ผลสะท้อนกลับต่อการเรียนการสอน

2) แบบทดสอบวัดความก้าวหน้า เป็นแบบทดสอบที่ต้องการใช้วัดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามจุดประสงค์รายวิชาเช่นกัน เนื้อหาของแบบทดสอบจึงสอดคล้องกับจุดประสงค์รายวิชา วิธีหนึ่งที่จะวัดความก้าวหน้าของผู้เรียน ได้แก่ การทดสอบหลาย ๆ ครั้ง คะแนนที่เพิ่มขึ้นในการทดสอบแต่ละครั้งจะแสดงถึงความก้าวหน้าในการเรียนของผู้เรียน

ส่วนชนิดของแบบทดสอบ อัจฉรา วงศ์โสธร (2539) แบ่งไว้ว่ามี 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือ แบบทดสอบแบบเลือกตอบและแบบให้คำตอบเอง

1) แบบทดสอบแบบเลือกตอบ แบ่งออกเป็น

1.1 แบบทดสอบแบบมีตัวเลือกหลายตัว

1.2 แบบทดสอบชนิดจับคู่

1.3 แบบทดสอบแบบเลือกตอบว่าจริงหรือเท็จ

2) แบบทดสอบแบบให้คำตอบเอง แบ่งออกเป็น

2.1 แบบทดสอบเขียนตามคำบอก

2.2 แบบทดสอบแบบโคลซ

2.3 แบบทดสอบแบบเติมคำหรือเติมความ

ส่วนในการทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สมิตรา อังวัฒนกุล (2536) กล่าวว่า ไม่ควรใช้การทดสอบเพียงในด้านความรู้เกี่ยวกับภาษา แต่การตัดสินประสิทธิผลของผู้เรียนจะดูที่การนำภาษาไปใช้ได้จริง แบบทดสอบจึงต้องมีความสัมพันธ์กันระหว่างการใช้ภาษาตามหน้าที่ทักษะและความรู้เกี่ยวกับภาษา แบบทดสอบรวมและแบบทดสอบความสามารถทางภาษาแบบจุดย่อย ๆ

จึงมักนิยมใช้ในการทดสอบการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งแบบทดสอบรวมจะเป็นการทดสอบการแสดงผลมากกว่าหนึ่งทักษะ และผู้เรียนต้องใช้ความสามารถทางภาษาภายในเวลาจำกัดแบบทดสอบชนิดนี้ ได้แก่ การเขียนตามคำบอก การทดสอบแบบโคลซ และการสอบสัมภาษณ์ ส่วนแบบทดสอบความสามารถทางภาษาแบบจุดย่อย ๆ จะเป็นการวัดองค์ประกอบของภาษา เช่น เสียง คำศัพท์และโครงสร้าง หรือทดสอบทักษะต่าง ๆ ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งในการทดสอบพูดนั้นก็ควรใช้การสอบปากเปล่า หรือการสัมภาษณ์ จึงจะวัดได้ดีที่สุด

นอกจากนี้การทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาในการสื่อสาร ควรทำการทดสอบตลอดภาคเรียน โดยใช้เครื่องมือทดสอบหลาย ๆ วิธี โดยก่อนจะประเมินผู้สอนควรทำการวางแผนและคัดเลือกเกณฑ์การประเมินสำหรับผู้เรียนในแต่ละกลุ่มให้เหมาะสม

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยในประเทศ

2.8.1.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

จรรยา มโนรส (2527) ได้ทำการศึกษาสมรรถวิสัยในการใช้ภาษาอังกฤษด้านทักษะการฟังเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตการศึกษา 3 กรุงเทพมหานคร โดยสร้างแบบทดสอบการฟังภาษาอังกฤษแบบปรนัย จำนวน 50 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนจำนวน 315 คน ได้ผลสรุปออกมาว่านักเรียนมีสมรรถวิสัยในด้านการฟังเพื่อการสื่อสารอยู่ในระดับพอใช้และมีปัญหาในการฟังภาษาอังกฤษระดับวิเคราะห์วิจารณ์ ซึ่งแสดงว่านักเรียนไม่สามารถนำความรู้จากห้องเรียนไปปรับใช้ในการฟังเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วันพี สัททิม (2528) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยสุ่มตัวอย่างนักเรียนจากโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน โรงเรียนละ 180 คน นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ ได้ผลการวิจัยสรุปว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทำคะแนนได้มากกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็มเป็นส่วนใหญ่ และทำได้ทุกทักษะ กลุ่มตัวอย่างที่มาจากโรงเรียนรัฐบาลได้คะแนนในทักษะการเขียนสูงสุด กลุ่มตัวอย่างที่มาจากโรงเรียนเอกชนได้คะแนนสูงสุดในทักษะการอ่าน และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารของนักเรียนระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนแล้วพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นทักษะการอ่าน

วีรจักร แสงวงศ์ (2528, อ้างถึงใน นิคมร สิงหเมธธา, 2538) เปรียบเทียบวิธีสอนเขียนภาษาอังกฤษตามจุดประสงค์เชิงหน้าที่ของภาษา ซึ่งเป็นวิธีสอนตามแนวของการสื่อสารกับวิธีสอนแบบปกติ โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีศรีเกศ จังหวัดศรีสะเกษ 2 กลุ่ม กลุ่มทดลองได้รับการสอน 18 สัปดาห์โดยใช้แผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นนำแบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดสอบ ผลการทดลองพบว่าคะแนนของกลุ่มทดลองสูงกว่าคะแนนของกลุ่มควบคุม ซึ่งแสดงว่าวิธีสอนเขียนภาษาอังกฤษตามจุดประสงค์เชิงหน้าที่ของภาษาเป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเขียนภาษาได้ดี

นฤมล กลั่นเจริญ (2530) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน ที่เรียนโดยใช้และไม่ใช้กิจกรรมที่มุ่งงานปฏิบัติซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยสุ่มตัวอย่างนักเรียนได้ 2 กลุ่ม กลุ่มละ 50 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้กิจกรรมการสื่อสารที่มุ่งงานปฏิบัติเสริมบทเรียนในหนังสือ Junior Active Context English เล่ม 1 จำนวน 14 กิจกรรม แล้วทำการทดสอบวัดความสามารถในการเรียน และแบบสอบถามเจตคติในการเรียนภาษาอังกฤษผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีสัมฤทธิ์ผลในการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม และนักเรียนกลุ่มทดลองมีเจตคติดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

ในปี 2531 ทศนิพร ลิขสุวรรณ ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ระหว่างผู้เรียนที่เรียนจากวิธีสอนที่มีปฏิสัมพันธ์ทางวาจาแตกต่างกัน คือวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสารกับวิธีสอนตามคู่มือครู โดยสุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 2 ห้องเรียน ใช้บทเรียนที่สร้างขึ้นโดยกำหนดให้มีการเรียนภาษาด้วยการเลียนแบบ มีการทดสอบด้วยแบบทดสอบความถนัดทางภาษาและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และก่อนทดลองได้ทดสอบความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยสรุปได้ว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร กับนักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

สันทัศน์ หอมสมบัติ (2534) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนในการเรียนรู้คำศัพท์วิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการสอนที่ใช้แบบฝึกหัดมีเกมประกอบซึ่งเป็นการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และจากการสอนที่ใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู โดยสุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนเซกา อำเภอเซกา จังหวัดหนองคาย จำนวน 53 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม (Cluster Sampling) ได้กลุ่มทดลอง 30 คน เรียนจากการสอนที่ใช้แบบฝึกหัดมีเกมประกอบ กลุ่มควบคุม 23 คน เรียนจากการสอนที่ใช้แบบฝึกหัดตาม

คู่มือครู ใช้เวลาเรียนกลุ่มละ 10 คาบ ในการทดลองมีการสอบก่อนสอนและหลังสอนและทดสอบความคณทนการเรียนรู้ภายหลังการสอน 3 สัปดาห์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ข้อสรุปว่า นักเรียนที่เรียนจากการสอนที่ใช้แบบฝึกหัดมีเกมประกอบมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากการสอนที่ใช้แบบฝึกหัดตามคู่มือครู แต่ไม่พบความแตกต่างในเรื่องความคณทนของการเรียนรู้ระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม

ในปีเดียวกัน ชฎา กาญจนพบุ (2534) ก็ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการสอนโดยใช้เกมประกอบ และการสอนตามคู่มือครู โดยได้สุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเมืองเมืองขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2534 จำนวน 80 คน ให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองได้รับการสอนด้วยเกมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามคู่มือครู ใช้เวลาเรียนกลุ่มละ 12 คาบ ในการทดลองมีการทดสอบก่อนและหลังเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้เกมประกอบการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นิศมร สิงหะเมธา (2538) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนประชาอุปถัมภ์ จังหวัดนนทบุรี จำนวน 2 กลุ่ม ซึ่งเรียนด้วยวิธีการสอนแบบกิจกรรมการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและวิธีสอนแบบปกติ หลังจากทำการสอนโดยใช้แผนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยยึดจุดประสงค์เชิงหน้าที่ของภาษากับกลุ่มทดลองแล้วทำการทดสอบได้ผลปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เป็นงานวิจัยเชิงทดลองนั้น มีทั้งผลการวิจัยที่แสดงว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและไม่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.8.1.2 งานวิจัยด้านการจัดการชั้นเรียน

สมจิต สวธนไพบูลย์ (2535) ได้สังเคราะห์งานวิจัยด้านการจัดการชั้นเรียนในวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระหว่างปี 2518-2534 โดยได้จำแนกประเภทของการจัดการชั้นเรียนออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่

- 1) การคำนึงถึงบุคลิกภาพของผู้เรียน
- 2) การคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 3) การจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
- 4) การดำเนินการสอนอย่างมีระบบ

- 5) การจัดกิจกรรมให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
- 6) การสร้างวินัยในชั้นเรียน
- 7) การใช้กระบวนการกลุ่ม
- 8) การใช้เทคนิคกระบวนการคิด

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1) ด้านปริมาณ พบว่า

1.1 งานวิจัยแบบการดำเนินการสอนอย่างมีระบบ มีมากที่สุด แบบคำนึงถึงบุคลิกภาพของนักเรียนและแบบการใช้เทคนิคกระบวนการคิดมีน้อยที่สุด

1.2 ผลของการจัดการชั้นเรียนทั้ง 8 แบบ ให้ประสิทธิภาพต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าการจัดการเรียนการสอนตามคู่มือครู โดยไม่เน้นการจัดการชั้นเรียนทุกระดับชั้นเรียน

1.3 ผลของการจัดการชั้นเรียนแบบการดำเนินการสอนอย่างมีระบบ โดยการเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบการใช้สื่อการเรียนการสอน การเน้นบทบาทของนักเรียน การเน้นบทบาทของครู การตรวจสอบความรู้และความรู้พื้นฐาน แต่ละประเภทให้ประสิทธิภาพต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สูงกว่าการสอนตามคู่มือครูซึ่ง ไม่เน้นการจัดการชั้นเรียน

1.4 ผลของการเปรียบเทียบการจัดการชั้นเรียนทั้ง 8 แบบ ให้ประสิทธิภาพต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่แตกต่างกัน

1.5 ผลของการจัดการชั้นเรียนแบบการสอนอย่างมีระบบ จำแนกตามประเภทของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบการใช้สื่อการเรียนการสอน การเน้นบทบาทของนักเรียน การเน้นบทบาทครู ให้ประสิทธิภาพต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่แตกต่างกันทุกระดับชั้นเรียน

2) ด้านเนื้อหา พบว่า การจัดการชั้นเรียนแบบคำนึงถึงบุคลิกภาพของนักเรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล จะใช้แนวทางการจัดกิจกรรมที่เน้นบทบาทครู บทบาทของนักเรียน และสื่อการเรียนการสอน การให้นักเรียนประสบความสำเร็จจะใช้แนวทางการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง มีทั้งส่วนที่ครูเป็นผู้กำหนดแนวทางและนักเรียนเป็นผู้คิดตามรูปแบบของนักเรียน แบบกระบวนการกลุ่มจะใช้แนวทางการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการสร้างวินัยในชั้นเรียน และฝึกการคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ คิดออกแบบการทดลองและคิดตัดสินใจ

นอกจากนี้ มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนด้านอื่น ๆ ได้แก่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนนั้น ทองปอน ชินวงศ์(2530) ศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างครูกับนักเรียน

ในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ พบว่าในการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษนั้น ครูพูดมากกว่านักเรียน และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมากที่สุดคือ ครูบรรยาย พฤติกรรมที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด คือ นักเรียนตอบคำถามที่ต้องแสดงความคิดเห็น พฤติกรรมที่ไม่เกิดขึ้นเลยคือ ครูยอมรับความรู้สึกของนักเรียน

กรองทิพย์ ชื่นสามพราน (2531) ศึกษาผลของการเรียนในห้องเรียนซึ่งมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางและมีครูเป็นศูนย์กลางที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่าผลสัมฤทธิ์ในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนกลุ่มที่เรียนในห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลางสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนในห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยมีครูเป็นศูนย์กลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนและค่าเฉลี่ยที่ปรับแล้วของกลุ่มที่เรียนในห้องเรียนที่จัดการเรียนการสอนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง สูงกว่ากลุ่มที่เรียนในห้องเรียนที่มีครูเป็นศูนย์กลาง

ในทำนองเดียวกัน นพมาศ หงษาชาติ (2533) ก็ได้วิจัยเพื่อศึกษาผลของจัดกิจกรรมที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ที่มีต่อสัมฤทธิ์ผลในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีการจัดกิจกรรมที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามปกติ

นอกจากนี้ในการศึกษาด้านที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ และความมีวินัยทางสังคม ชไมพร เพียเทพ (2537) ได้ศึกษาเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความมีวินัยทางสังคม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เกมจากโทรทัศน์เป็นกิจกรรมเสริมการเรียนการสอน กับการสอนปกติ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมจากโทรทัศน์และกลุ่มที่เรียนตามปกติมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมจากโทรทัศน์มีวินัยทางสังคมสูงกว่านักเรียนกลุ่มที่เรียนตามปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

ด้านการใช้เวลาในการเรียนการสอน ศิริพร ฉันทานนท์ (2532) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสอนของครูและเวลาที่ใช้ในการเรียนของนักเรียน กับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่าพฤติกรรมการสอนของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร โดยส่วนใหญ่ไม่ได้สอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้เวลาในการเรียนของนักเรียนที่มีความสามารถ ระดับสูง ใช้เวลาในการเรียนเกือบเต็มเวลาของแต่ละคาบเรียน ส่วนนักเรียนที่มีความสามารถระดับต่ำส่วนใหญ่ใช้เวลาในการเรียนมากกว่านักเรียนที่มีความสามารถระดับสูง และพบว่าเวลาที่ใช้ในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนทั้งที่มีระดับความสามารถสูงและต่ำ

งานวิจัยด้านการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการจัดการ

ชั้นเรียน กอบกุล รังสิยะโรจน์ (2526) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 โดยมีองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียนที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ การส่งเสริมการเรียนภาษาอังกฤษในครอบครัว ส่วนองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ทางลบ คือ สภาพของห้องเรียนในช่วงเวลาเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ซึ่งมีลักษณะที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และไม่จูงใจผู้เรียนให้สนใจเรียนมากขึ้น โดยมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

จะเห็นได้ว่างานวิจัยในประเทศไทยเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนนั้น มีลักษณะเป็นการศึกษาเจาะลึกในประเด็นใดประเด็นหนึ่งเป็นส่วนใหญ่ งานวิจัยที่เป็นการศึกษาทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนยังมีน้อยมาก

2.8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.8.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

Prabhu (1979, อ้างถึงใน พิศมร สิงหะเมธา, 2538) ได้ทำการทดลองสอนนักเรียน โดยใช้ task based syllabus หรือ ประมวลการสอนที่เน้นการจัดกิจกรรมการงานเพื่อการสื่อสาร กลุ่มทดลองเป็นนักเรียนอายุ 13-14 ปี ในประเทศอินเดีย นักเรียนกลุ่มนี้เพิ่งเรียนภาษาอังกฤษมา 3 ปี ลักษณะของบทเรียนแต่ละบทเรียนที่ใช้สอนนั้นจะประกอบด้วย กิจกรรม 1 อย่าง ซึ่งจะให้ผู้เรียนทำประมาณ 15 นาที กิจกรรมที่ให้นักเรียน ได้แก่ การฝึกแก้ปัญหาต่าง ๆ การอ่านแผนที่ การตีความจากตาราง เป็นต้น ผู้เรียนต้องใช้ความสามารถในการเรียน โดยมีครูคอยอธิบายถึงกิจกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจน ในช่วง 7 เดือนแรกมีปัญหา มาก เพราะนักเรียนน้อยมากที่สามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมในบทเรียน แต่ต่อมาก็ดีขึ้นเรื่อย ๆ และจากการประเมินผลโดยการทดสอบกลุ่มทดลองได้ผลเป็นที่น่าพอใจ จึงได้ดำเนินต่อไปในปีที่สอง

2.8.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียน

Latz (1992) ได้ศึกษาพบว่า การรับรู้เกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียนและวินัยในชั้นเรียน ของครูสอนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ระหว่างครูบรรจุใหม่กับครูเก่าผู้มีประสบการณ์นั้นไม่แตกต่างกัน โดยผลการวิจัยระบุว่านักเรียนไม่ค่อยเข้าใจแจ่มชัดเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน จากครูทั้ง 2 กลุ่ม และต้องการให้ครูหาวิธีแก้ปัญหาด้านความประพฤตินักเรียนโดยเร็ว

Martin (1993) ได้ทำการเปรียบเทียบเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการชั้นเรียนระหว่างครูบรรจุใหม่กับครูเก่าผู้มีประสบการณ์แล้ว โดยได้ให้นิยามของการจัดการชั้นเรียนไว้อย่างกว้างขวาง ได้แก่ มิติด้านบุคคล ด้านการสอน ด้านความประพฤตินักเรียนในชั้นเรียน ได้ข้อค้นพบถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มหลายข้อ เช่น พบว่าครูบรรจุใหม่มีลักษณะเป็นผู้แทรกแซง (Interventionist) มากกว่าครูเก่า ส่วนครูเก่ามีลักษณะเป็นผู้ควบคุมชั้นเรียนมากกว่า แต่พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างรูปแบบการจัดการชั้นเรียนและสภาพของการควบคุมชั้นเรียนแต่อย่างใด

Gorham (ไม่ระบุปี) ทำการศึกษาเรื่อง การรับรู้เกี่ยวกับครูที่ดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยทำการสัมภาษณ์นักเรียน 22 คน ที่ละคนด้วยคำถาม 3 ข้อ ได้แก่ 1. คิดอย่างไรกับคำว่าครูที่ดี 2. คาดหวังอะไรจากครู 3. อยากแนะนำอะไรในการเริ่มต้นเป็นครู คำตอบสรุปได้เป็น 3 ข้อสำคัญว่า ครูที่ดีในสายตาของนักเรียนประกอบด้วย 1. สอนดี 2. บุคลิกภาพดี และ 3. มีการจัดการชั้นเรียนที่ดี

Blank (1993) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ด้านความต้องการในการจัดการชั้นเรียนของนักการศึกษาเมื่อใช้ยุทธวิธีการมีปฏิกริยาร่วมในการสอน พบว่านักการศึกษาสามารถชี้ได้ว่าทักษะการจัดการชั้นเรียนมีความสำคัญที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ ทักษะที่ว่่านี้เกี่ยวข้องกับ การวางแผนการสอน การเลือกโครงสร้างที่สนับสนุนการสอน การอำนวยความสะดวกของผู้เกี่ยวข้อง การตอบสนองความต้องการทางกายภาพ การจัดการเกี่ยวกับความประพฤติ นักเรียนและการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนซึ่งสนับสนุนการเรียนรู้เชิงสังคม ในด้านที่เกี่ยวกับครูผู้สอนโดยมากจะเป็นเรื่องของทัศนคติ ซึ่งเน้นว่าสิ่งที่ครูผู้สอนต้องการคือ ความยืดหยุ่น ความอดทน การอำนวยความสะดวก และความสามารถในการช่วยให้นักเรียนพัฒนาความรับผิดชอบ และปรับปรุงความประพฤติของตนเอง

Kaplan (1992) ได้รายงานเกี่ยวกับการเลือกยุทธวิธี ในการปรับปรุงความประพฤติและการลงโทษนักเรียนของครูใหม่ 156 คนว่า ประสบการณ์ในครอบครัวของครูจะทำให้สามารถทำนายถึงการเลือกวิธีการจัดการชั้นเรียนในด้านที่เกี่ยวกับการลงโทษ หรือยกเว้นการลงโทษได้ และยังสรุปได้ว่าการได้รับการลงโทษในวัยเยาว์ของครูจะเกี่ยวข้องกับการเลือกวิธีการลงโทษด้วย

Winitzky (1992) ได้ศึกษาโครงสร้างและวิธีคิดเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน พบว่า ยิ่งครูจัดการเกี่ยวกับชั้นเรียนได้ดีเท่าไรก็ยิ่งมีผลให้ครูมีความสามารถในการแสดงความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนได้มากเท่านั้น

Avenatti (1991) ได้เสนอการวิจัยเชิงคุณภาพในโรงเรียนประถมศึกษาของชุมชน

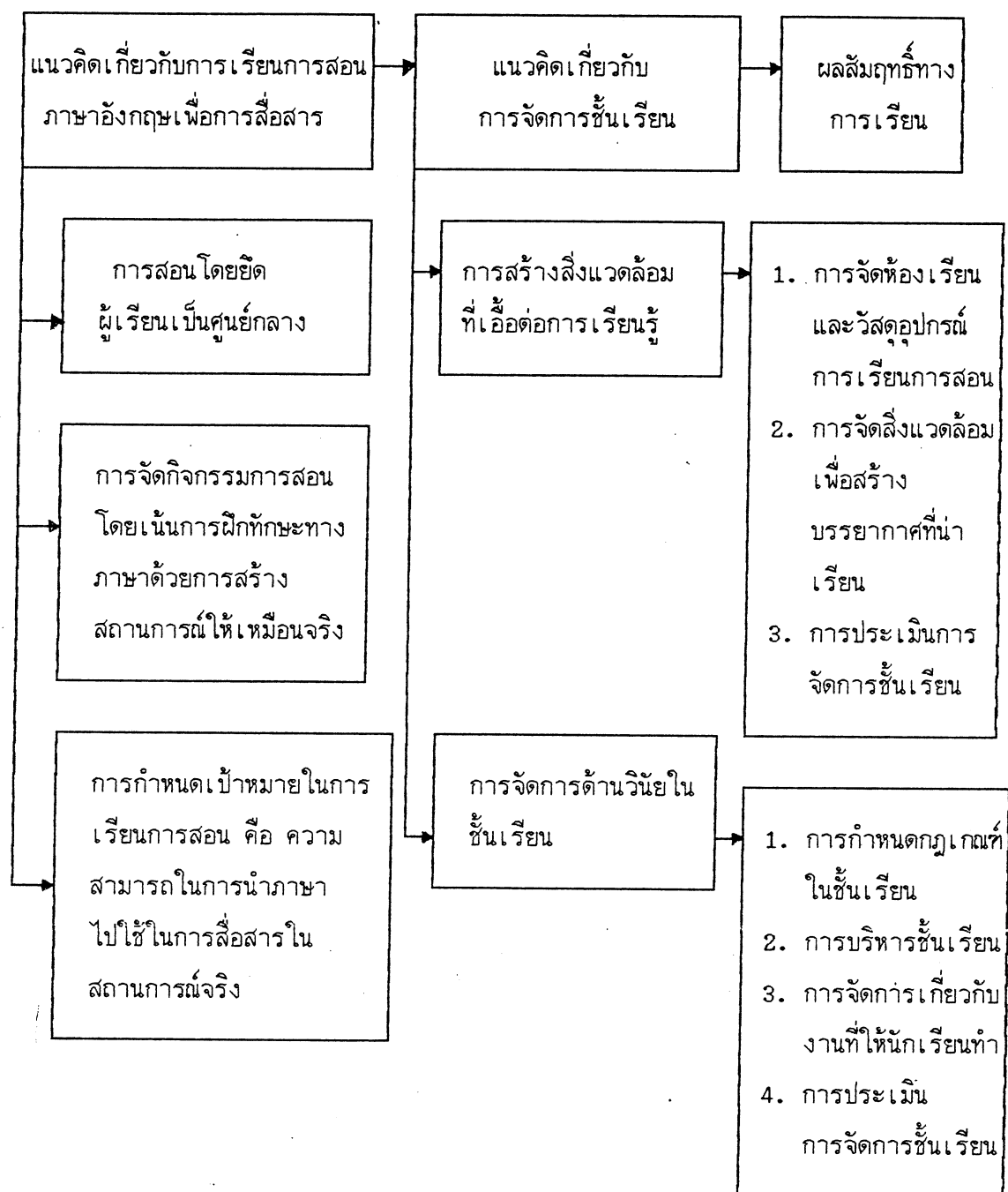
อเมริกา ซึ่งมีการนำเรื่องการจัดการชั้นเรียนเข้าไปเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งนับเป็นรูปแบบการจัดการชั้นเรียนที่ไม่พบบ่อยนัก พบว่านอกจากการดำเนินการจัดการชั้นเรียนตามชีวิตประจำวันแล้ว ยังมีการให้ความสำคัญในเรื่องค่านิยมและศาสนา โดยนำมาบรรจุไว้ในหลักสูตรด้วย

นอกจากนี้ ยังมีการสำรวจแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน พบว่าครูระดับประถมศึกษา ใช้แนวทางการจัดการชั้นเรียนในลักษณะการควบคุมชั้นเรียนให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างเหมาะสมมากกว่าเป็นการควบคุมพฤติกรรมทางวิชาการและครูเป็นจำนวนมากใช้เทคนิคทางคำพูดมากกว่าใช้วัสดุอุปกรณ์ (Rosen and other, 1990)

White (1986 : อ้างถึงใน ภาวิไล ธาติไพบูลย์, 2538) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศของโรงเรียนและบรรยากาศในห้องเรียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน โดยศึกษากับนักเรียนจำนวน 819 คน และครูจำนวน 39 คน ใช้แบบวัดสภาพแวดล้อมในการทำงาน WES ในการวัดบรรยากาศโรงเรียน และใช้แบบวัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน CBS ในการวัดบรรยากาศในห้องเรียน ผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับบรรยากาศของห้องเรียน และบรรยากาศของห้องเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย

จะเห็นได้ว่า การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการชั้นเรียน ในต่างประเทศ มีลักษณะที่หลากหลายมาก ทั้งเป็นการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของครูที่มีต่อการเรียนของนักเรียนและเป็นการวิจัยตัวผู้เรียนเพื่อทราบความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการชั้นเรียนซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการชั้นเรียนมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ในทุกระดับชั้นและทุกรายวิชา เพราะหากมีการจัดการชั้นเรียนที่ดี จะทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอาจจะดีขึ้น และวิธีการจัดการชั้นเรียนต่าง ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน ทำให้ครูจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

จากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้ ผู้วิจัยได้ข้อสรุปเพื่อนำเสนอเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย